

**ВИСОКА ШКОЛА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ЗА ВАСПИТАЧЕ И
ПОСЛОВНЕ ИНФОРМАТИЧАРЕ - СИРМИЈУМ**

ЗАВРШНИ МАСТЕР РАД

**БЕЗБЕДНОСТ ДЕЦЕ У ВРТИЋУ ИЗ ПЕРСПЕКТИВЕ
РОДИТЕЉА**

**Професор:
др Марта Дедај, проф.**

**Студент:
Гордана Здравковић**

Сремска Митровица, 2024.

**ВИСОКА ШКОЛА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ЗА ВАСПИТАЧЕ И
ПОСЛОВНЕ ИНФОРМАТИЧАРЕ - СИРМИЈУМ**

ЗАВРШНИ МАСТЕР РАД

**ТЕМА
БЕЗБЕДНОСТ ДЕЦЕ У ВРТИЋУ ИЗ ПЕРСПЕКТИВЕ
РОДИТЕЉА**

**ПРЕДМЕТ
ИГРА КАО ЦЕНТАР ПРЕДШКОЛСКОГ КУРИКУЛУМА**

**Професор:
др Марта Дедај, проф.**

**Студент:
Гордана Здравковић
бр.индекса 47/22М**

Сремска Митровица, 2024.

САДРЖАЈ

УВОД	1
ТЕОРИЈСКИ ДЕО	3
1. Стварање безбедног и сигурног контекста за учење и развој	3
2. Мере, начини и поступци заштите и безбедности деце у Предшколској установи	8
3. Простор Предшколске установе „Др Сима Милошевић“ у Земуну	11
4. Безбедносне мере у Предшколској установи „Др Сима Милошевић“ у Земуну	16
МЕТОДОЛОШКИ ДЕО	26
1. Предмет и проблем истраживања	26
2. Циљ истраживања	26
3. Задаци истраживања	26
4. Хипотезе истраживања	27
5. Методе истраживања	27
6. Технике и инструмент истраживања	27
7. Популација и узорак истраживања	28
8. Статистичка обрада података	28
9. Организација и ток истраживања	28
10. Резултати истраживања	29
11. Дискусија	51
12. Увођење промена у Предшколској установи „Др Сима Милошевић“ у Земуну	52
ЗАКЉУЧАК	56
ЛИТЕРАТУРА	58
ПРИЛОЗИ	59
Прилог бр. 1: <i>Упитник за родитеље</i>	59
Прилог бр. 2: <i>Списак табела</i>	64
Прилог бр. 3: <i>Списак графикана</i>	65
Прилог бр. 4: <i>Списак слика</i>	66

УВОД

Поред стручности васпитача, најважније је да вртић пружа све могућности за безбедан и несметан раст и развој детета. Под тим се подразумева да ентеријер и екстеријер вртића одговара потребама детета и да дете унутар вртића безбедно. Реални програм је обликован контекстом предшколске установе, односно конкретног вртића у коме се развија. Контекст чини одређена култура и структура установе, непосредна заједница и сви учесници програма. Организациону структуру чине: организација простора и времена, структура запослених, начин организације група (на пример број деце у групи, однос броја одраслих према броју деце, начин структурирања простора). Култура утиче на начин коришћења структуре, а структура пружа могућности, границе, подстицаје и ограничења којима се обликује култура. На пример, велики број деце у групи директно утиче на квалитет односа, поступке васпитача и начина учешћа у игри, животно-практичним ситуацијама и планираним ситуацијама учења.

У развијању реалног програма потребна је стално критичко преиспитивање културе и структуре- како оне утичу на обликовање програма и колико су усаглашене са концепцијом *Основа програма*.

Појам безбедности деце у предшколској установи обухвата све мере и праксе усмерене ка заштити деце од физичких, емоционалних и здравствених опасности током боравка у установи. То подразумева осигуравање сигурног окружења у просторијама и на отвореном, спровођење хигијенских стандарда у исхрани и чишћењу простора, имплементацију протокола за хитне ситуације, као и обуку особља за пружање прве помоћи.

Такође, важан део безбедности деце је и едукација о безбедном понашању и превенцији повреда, као и редовна комуникација са родитељима о безбедносним мерама у установи. Све ове активности имају за циљ да створе сигурно и подржавајуће окружење за раст, развој и игру деце у предшколској установи.

У теоријском делу рада је истакнуто стварање безбедног и сигурног контекста за учење и развој деце, а како се искључиво мисли на вршњачку групу, представљено је агресивно понашање, последице истог, као и мере и поступци које васпитачи у таквим ситуацијама предузимају. Даљим прегледом стручне литературе, објашњене су мере, начини и поступци заштите и безбедности деце у Предшколској установи, са

посбеним освртом на безбедносне мере у Предшколској установи „Др Сима Милошевић“ у Земуну.

Методолошки део рада је за циљ имао да се утврди у којој мери су родитељи задовољни безбедношћу установе коју похађају њихова деца. Истраживање је реализовано у Предшколској установи „Др Сима Милошевић“, у Земуну, Београд. Популацију су чинили родитељи чија деца похађају млађу вртићку групу. Истраживање је реализовано на узорку од 30 родитеља.

Након спроведеног истраживања, а на основу добијених резултата, уведене су промене у Предшколској установи „Др Сима Милошевић“ у Земуну, а које се тичу реконструкције и безбедности дворишта: постављена је нова љуљашка, клацкалице, као и безбедоносна подлога испод истих. Проверена је исправност пењалице, те двориште вртића обогаћено музичким зидом, кућицом за осамљивање и кухињом за симболичку игру, а у изради поменутих средстава/целина учествовали су и родитељи.

ТЕОРИЈСКИ ДЕО

1. Стварање безбедног и сигурног контекста за учење и развој

Заједница представља шири контекст у којем дете одраста, укључујући физичку и социјалну средину, као и друштвени и културни амбијент. Она директно, а преко породице индиректно, утиче на услове и начин живота детета, укључујући и аспекте његове безбедности. Култура игра кључну улогу у обликовању начина живота и схватања света, обухватајући акције, артефакте и значења која произилазе из праксе, веровања и социјалних интеракција унутар одређене заједнице. У најширем смислу, култура утиче на развој детета кроз систем вредности и веровања који обликује родитељске методе и одређује очекивања и начине социјализације детета (Павловић-Бренеселовић, Крњаја, 2017). Социјални контекст обухвата све особе, одрасле и децу, као и њихове међусобне односе и улоге, што додатно доприноси стварању безбедног окружења (Пешикан, Антић, 2012).

Сва деца имају право на заштиту од насиља. Они могу да уче и напредују само у окружењу у којем се осећају сигурно и заштићено. Одговорност одраслих је да створе окружење за развој и учење у којем ће сваки дете осећати сигурност (Врашњевић и сар., 2019).

Када говоримо о вршњачким групама и безбедности, то се односи на конфликте и агресивно понашање међу децом. Велики део интересовања за проучавање односа са вршњацима потиче из сазнања о њиховој важности и утицају на опште функционисање појединца. У седамдесетим и осамдесетим годинама, многа истраживања била су усредсређена на анализу везе између статуса у вршњачкој групи и социјалних вештина и понашања деце и младих. Последње генерације истраживања вршњачких односа усмеравају се на социо-когнитивне процесе (као што су циљеви, атрибуције, самомотивисање, процена исхода) и на утицај искустава у вршњачкој групи (као што су пријатељства и виктимизација) на социјалну прилагођеност деце и младих (Јелић, 2015).

Агресивност је природан и важан аспект дечјег развоја, али се њени облици и узроци мењају како деца расту. У раном детињству, агресивно понашање је углавном реакција на фрустрацију, односно на спречавање задовољења потреба. Одрасли често прихватају агресивне изливе беса, као што су шутирање и бацање предмета, као израз фрустрације која настаје због тренутних изазова, као што су проблеми са одређеним

задацима или немогућност да се речима изразе осећања. Код већине двогодишњака, изливи беса су често резултат фрустрације или љутње (Врашњевић и сар., 2019).

На предшколском узрасту, а у циљу спречавања да конфликт пређе у агресивно понашање, требало би да се ради на усмеравању и контроли емоција, као и на препознавању емоција других људи. Од најранијег узраста децу треба подстицати да своје емоције усмеравају на прихватљив и социјализован начин, тачније кроз њихову основну активност, а то је игра. На тај начин се смањују емоционални испади и/или потреба за кочењем и потискивањем емоција (Брковић, 2011).

Такође, „развијни психолози указују да је за емоционални развој детета битно да оно од раног узраста доживљава да је окружено љубављу и бригом својих најближих. Родитељи који похвалама реагују на одређено понашање или постигнуће дају детету емоционални подстицај да се у том смеру развија“ (Брковић, 2011: 285).

У складу са наведеним, важно истаћи за дечје емоције је да околина има важан утицај на њих. Околина нема улогу у стварању дечјих емоција, већ је улога и функција околине да се одређене емоције повежу са одговарајућим ситуацијама. То се може илустровати и примером емоције гађења. Наиме, гађење се природно развија код људи, али у неким земљама оно ће бити везано за једење скакаваца, док у другим земљама за нешто тотално друго (Јерковић, Зотовић, 2010).

„У односу на облик испољавања агресивног понашања разликујемо *вербалну агресију* (називање погрдним именима, етикетирање, задиркивање, претње) и *физичку агресију* (ударање, грижење, лупање и сл.). С обзиром на функцију коју агресивно понашање има, разликујемо *инструменталну агресију* (чији је циљ прибављање нечега и/или остваривања неке користи) и *непријатељску* (осветничку) агресију, која за циљ има наношење бола или штете другој особи. Истраживања показују да физичка и инструментална агресија преовладава у млађим узрастима, док су вербална и непријатељска агресија чешће у старијим узрастима (од поласка у школу, па надаље). Од деце узраста три до пет година очекују се повремена агресивна понашања док уче како да изразе страх, тугу или бес и како да успоставе прикладну интеракцију с вршњацима, тј. како да комуницирају те емоције на конструктиван начин, *грубе игре*. Нека истраживања показују да те игре помажу успостављању просоцијалног понашања током развоја у раном детињству“ (Врашњевић и сар., 2019: 39).

Агресивно понашање, које може бити резултат недостатка социјалних вештина, може довести до тога да дете буде одбачено од вршњака. Истовремено, осећај одбачености може утицати на то да дете приписује непријатељске намере другима и

реагује импулсивно и реактивно. Док фрустрациона теорија објашњава реактивну агресију, инструментална агресија је повезана са теоријама социјалног учења и описује агресију која се користи као средство за постизање циљева. Обојица типа агресије се заснивају на различитим социо-когнитивним процесима (Степановић, 2010).

Проблеми са вршњацима у првом случају последица су придавања непријатељских намера туђим поступцима и осећања беса или анксиозности који из тога произлази, док проактивно оријентисана деца могу имати развијене вештине и добру социјалну перцепцију, али погрешно верују да се агресијом и манипулацијом остварују позитивни вршњачки односи. Према томе, повезаност агресивног понашања и вршњачке одбачености приписује се не само дефициту бихејвиоралних вештина већ и когницији која се налази у основи таквих дефицита као што су погрешно/нереално постављени циљеви и стратегије, лоша самоперцепција и погрешно разумевање вршњачких мотива и потреба везаних за ефекте одређеног понашања и претходно искуство. Важно је истаћи да и социјално повучена, анксиозна деца, осим дефицита специфичних социјалних вештина, показују дефиците у социјалнокогнитивним процесима који су повезани са вршњачком одбаченошћу и њиховим интернализованим и емоционалним проблемима (Степановић, 2010).

Постоје различити развојни стадијуми сукоба међу децом у раном детињству. Код деце старе две до четири године, агресивно понашање често се јавља и развија на специфичне начине у ситуацијама када деца покушавају да утврде своје власништво, територију или пријатељство. Код старије деце (четири до шест година), агресивност се све више користи као средство за плашење или застрашивање других (Врашњевић и сар., 2019).

Различите теорије објашњавају узроке агресивности. Неке тврде да је агресивност урођена и да се може објаснити утицајем хормона (попут тестостерона), генетским предиспозицијама или особинама темперамента, као што су деца која су „тешка“, чешће плачу, нервозна су и раздражљива. Етологија предлаже да агресија има еволуционо порекло и упоређује динамику доминације у животињском свету са односима моћи у вршњачким групама. С друге стране, нека истраживања указују да у одређеним културама сукоби и агресивно понашање су веома ретки, што сугерише да агресивност у великој мери зависи од социјализације. Ако дете расте у окружењу где се агресивност толерише, позитивно оцењује и подржава, вероватно ће усвојити такав облик понашања (Врашњевић и сар., 2019).

Фактори окружења у вртићу могу утицати на агресивно понашање код деце. Истраживања су показала да васпитачи праве разлику између деце коју перципирају као агресивну и оне коју не доживљавају тако, тако што значајно ређе подстичу адекватна понашања код деце која су препозната као агресивна. Поред тога, васпитачи често игноришу децу која исказују агресивност када се обрате за помоћ, те им ретко упућују похвале за тачне одговоре у поређењу с другом децом. Такође, васпитачи чешће користе критике него усмеравање када се ради о негативном понашању, што може подстаћи агресивност. Како позитивне интеракције нису довољно присутне код агресивне деце, важно је да васпитачи науче ефективне методе за подстицање позитивног понашања и смањење агресије и других проблема (Врашњевић и сар., 2019).

Васпитач игра кључну улогу у развоју деце, укључујући и управљање њиховим понашањем. Спречавање агресивности код деце је важно из више разлога. Агресивно понашање може довести до повреда и неугодности других деце. Осигуравање да деца разумеју и поштују границе помаже у одржавању физичке и емоционалне безбедности. Смањење агресивности помаже у стварању позитивног и подржавајућег окружења у којем деца могу да се осећају безбедно и да се фокусирају на учење и развој.

Васпитачи треба да подучавају децу социо-емоционалним вештинама које ће им помоћи у изградњи пријатељских односа са вршњацима. На тај начин, они могу значајно смањити појаву, понављање и јачање агресивног понашања у вртићу, чиме ће створити сигурније окружење за сву децу (Врашњевић и сар., 2019).

Такође, деца треба да буду упозната са правилима о агресивном и насилном понашању која ће им помоћи да се осећају безбедно и прихваћено. Пожељно је да васпитачи укључе децу у процес израде правила и заједно са њима дефинишу последице за непоштовање правила. Такође, васпитачи могу радити са децом на постављању циљева за побољшање понашања и похвалити напредак који дечаци постигну у постизању тих циљева (Врашњевић и сар., 2019).

Самопоуздано решавање конфликта који задовољава обе стране у сукобу захтева да обе стране поседују социјалне вештине попут емпатије и способности преузимања перспективе другог, одговорности, регулације емоција, асетривности, кооперативности. Поред социјалних вештина и мотивационих фактора на избор начина решавања конфликта утичу и бројни други фактори као што су карактеристике самог

предмета сукоба, моћ и статус страна у сукобу и личне карактеристике, претходно искуство конфликта и други ситуационо-средински фактори (Јелић, 2007).

Такође, истиче се да није довољно само да се успоставе правила, већ васпитачи треба и пажљиво да прате интеракције међу децом како би благовремено зауставили агресивно понашање. Децу је потребно често подсећати на правила и на то каква понашања се од њих очекују. Уколико крше правила, васпитачи треба да објасне деци шта није у реду с њиховим понашањем и зашто то понашање угрожава друге и није безбедно.

2. Мере, начини и поступци заштите и безбедности деце у Предшколској установи

Посебним правилником дефинишу се мере, методе и процедуре за заштиту и безбедност деце у Установи за децу предшколског узраста, током васпитно-образовног процеса у згради вртића, као и у непосредној околини и приликом других активности које вртић организује. Вртић је обавезан да на почетку сваке радне године обавести родитеље о мерама заштите и безбедности деце. Мере прописане овим правилником морају да спроводе: васпитно-образовно веће, директор и помоћно-техничко особље вртића, односно сви запослени (Живковић, Којовић, 2002).

Безбедност деце у вртићу обухвата: *физичку безбедност; здравствену безбедност; ментално-хигијенску заштиту.*

У *физичку безбедност* спадају: физичка безбедност деце у дворишту и у радним просторијама вртића; физичка безбедност деце у другим активностима које вртић организује (посете, излети, екскурзије и др).

Безбедност деце у дворишту вртића обезбеђује се редовним надзором који спроводе помоћни радници и васпитачи, као и естетско-еколошким уређењем и одржавањем опреме за игру. Унутар радних просторија, безбедност се гарантује редовним проверама електричних и водоводних инсталација, инвентара и других уређаја; надзором и евидентирањем присутних особа у ходницима и другим просторијама током васпитно-образовног рада; и благовременом заменом одсутних васпитача (Закон о основама система образовања и васпитања, 2009).

Безбедност деце током других активности у вртићу осигурава се на следеће начине: планирањем излета, посета и екскурзија у складу са стручним упутствима; организовањем културних и јавних догађаја уз помоћ родитеља и релевантних институција (попут Полицијске станице и Дома здравља); и постављањем дежурстава током прослава.

Сва места у вртићу која могу представљати опасност за децу треба да буду адекватно заштићена и осветљена. Васпитачима и медицинским сестрама није дозвољено да напуштају простор у којем се деца налазе. У случају хитне потребе, васпитач може кратко напустити тај простор ако обезбеди присуство другог васпитача или помоћног радника. Ако се ове мере не поштују, то се сматра лакшом повредом радних обавеза (Закон о основама система образовања и васпитања, 2009).

Васпитачи су обавезни да на крају радног времена предају свако дете родитељу или особи која је овлашћена да преузме дете. У случају повреде детета у вртићу, дете одмах добија прву помоћ, а ако је повреда тежа, дежурни васпитач организује превоз детета до Дома здравља и обавештава родитеље. Прву помоћ може пружити медицинска сестра или најближи запослени, у зависности од њихових способности и знања. Ормарићи са средствима за прву помоћ су присутни у свакој радној соби, а медицинска сестра је одговорна за контролу и допуну тих средстава.

Бројеви телефона Дома здравља, санитарне инспекције, ватрогасне службе и Полицијске станице су постављени на видљивим местима у свим радним собама и службеним просторијама. Мере противпожарне заштите су прописане Правилником о противпожарној заштити вртића.

Здравствена безбедност деце обезбеђује се кроз образовање деце о одржавању личне и хигијене радних просторија, редовно чишћење и дезинфекцију радних и санитарних просторија и дидактичких средстава, као и свакодневно дезинфиковње кухиње и прибора за јело. Такође, важно је контролисати исправност намирница у кухињи вртића и сарађивати са Домом здравља, санитарним инспектором и Заводом за заштиту здравља. За здравствену безбедност деце одговорни су директор и сви запослени у вртићу (Закон о основама система образовања и васпитања, 2009).

Ментално-хигијенска заштита деце остварује се применом Конвенције о правима детета, забраном физичког кажњавања и вређања, као и забраном омаловажавања и дискриминације деце у вртићу. Родитељи се образују о важности менталног здравља деце у породици. У сарадњи са Саветом родитеља, вртић организује колективно осигурање деце на почетку сваке радне године. Вртић је дужан да на почетку сваке године обавести родитеље о могућностима осигурања деце од несрећних случајева и условима осигурања.

У области заштите и безбедности деце, директор вртића има следеће обавезе:

1. свакодневно и месечно контролише стање безбедности деце;
2. прегледа извештаје о заштити и безбедности;
3. усмерава рад запослених и додељује им конкретне задатке ради обезбеђивања безбедности;
4. подноси Управном одбору предлоге за предузимање одговарајућих мера за побољшање безбедности;
5. организује колективно осигурање деце у сарадњи са Саветом родитеља;

6. одлучује о одговорности запослених за примену мера заштите. Средства за реализацију мера заштите и безбедности деце обезбеђују се из буџета локалне самоуправе.

Током боравка деце и васпитно-образовног рада, сви објекти су закључани, осим у време пријема и отпуста деце. За откључавање улазних врата и капија на дворишту овлашћени су дежурни домар и техничко особље по налогу директора. Домар откључава капију пре пријема деце у установу и главна улазна врата, проверава стање објекта и о томе обавештава директора и помоћника директора, а по потреби предузима неопходне мере. Када се не одржава васпитно-образовни рад, све капије и улазна врата установе су закључана.

Сви запослени су одговорни за обезбеђивање безбедности деце током боравка у установи и на дворишту. Васпитно особље посебно је задужено да непрекидно надзире децу у објекту и дворишту, не остављајући их без надзора. Обавезе васпитача током пријема, боравка, отпуста и других активности дефинисане су актом који прописује правила понашања запослених. Правила понашања осталих запослених, родитеља и других посетилаца у установи уређена су актом који прописује Правила понашања у Установи (Закон о основама система образовања и васпитања, 2009).

Да би осигурала заштиту и безбедност деце од болести и ширења зараза, установа се брине о одржавању чистоће и уредности просторија и дворишта у складу са санитарно-хигијенским прописима. Такође организује редовне санитарне прегледе свих запослених и поступа по упутствима надлежних здравствених органа. У случају било каквих промена у здравственом стању детета, установа обавештава родитеље и предузима хитне мере ако је потребно, у сарадњи са педијатријском службом и другим здравственим институцијама. О здрављу и хигијени деце током боравка у установи брину медицински радници, превентивне сестре и координатор за превентивну здравствену заштиту.

3. Простор Предшколске установе „Др Сима Милошевић“ у Земуну

У свакој групи развијају се теме/пројекти, који израћају из дечјих интересовања и на најбољи начин подстичу развој диспозиција за учење. Учење се најчешће одвија у вртићу- некад у собама, некад у ходнику, некад у дворишту, али се трудимо да откријемо и местау локалној заједници која ће нам омогућити да проширимо своја знања и искуства, и добијемо одговоре на питања, која пред нас искрсну у току васпитно-образовног рада.

Простор вртића обухвата зграду, која је посебно пројектована за боравак деце, као и припадајући отворени простор ван објекта - прилаз и двориште за децу. Целокупан простор је адаптиран за потребе деце и користи се само у ту сврху. Објекат је прилагођен за децу узраста од 1 до 6 година - комбиновани дечји објекат: јаслице и вртић.

Собе вртића су простране и са доста природног светла. Опремљене су намештајем који је у потпуности прилагођен деци. Столице и столови су у складу са висином деце, како би им омогућили лако седење и устајање. Радне собе су подељене на просторне целине, намештај је безбедан и функционалан, полице су у висини деце. Такође, намештај је лаган и лако преносив што олакшава преуређивање простора за различите активности.

Свака соба је обогаћена разноврсним материјалима. У складу са концепцијом по којој се ради, у радној соби су најзаступљенији неструктурирани и полуструктурирани материјали. Материјал за васпитно-образовне активности којим вртић располаже, подстиче дечје активности, прилагођен је дечјим потребама и могућностима. Средства и материјали пружају могућност за различиту употребу, безопасни су, привлачни, лако се одржавају, погодни су за манипулисање, естетски обликовани.

Свака радна соба поседује ЦД плејер, ситнисајзер, фото-апарат, штампач. Опремљеност скенером и копир апаратом омогућава трајније коришћење оригинално осмишљених визулених материјала за рад са децом. Такође, опремљеност компјутерима омогућава лакше долажење до информација и идеја од значаја за планирање, рад, сарадњу са родитељима и стручно усавршавање. Посебна добит од нових технологија је бржа и једноставнија комуникација са друштвеном средином и породицом.

Слике бр. 1, 2: Изглед радне собе

У склопу сваке радне собе је тоалет за децу. Тоалети и умиваоници су у висини деце, како би могла лако да их користе без помоћи. Умиваоници су обли, све површине су глатке како би се избегле повреде, што даље значи да су без оштрих ивица и безбедни су за самостално коришћење. Између осталог, простор где је смештен тоалет за децу је видљив васпитачима и лако се може надгледати од стране васпитача. Тоалети су пространии деца могу слободно и безбедно да крећу, нема прилика за гурање, сударање...

Слике бр. 3, 4: Дечји тоалети у склопу радне собе

Вртић располаже фискултурном салом. Сала је пространа и омогућава слободно кретање и различите активности (игре, гимнастику, плес). Такође, постављен је мекан, антисклизак под (под од меког материјала) који смањује ризик од повреда. Све површине и углови су без оштрих ивица, а објекти за игру и опрему сигурни за децу. Сала је обogaћена бројним средствима које омогућавају реализацију моторичких активности; лопте, конопци, пречке, чуњеви, обручеви, палице, тунели, и друга средства. Избор реквизита и опреме је прилагођен узрасту деце (нпр. лакше лопте, краћи штапићи/палице). Сала пружа могућност промене распоређања опреме у зависности од активности. Такође, у сали има довољно природне светлости и добра је вентилација, што чини простор пријатнијим.

Слика бр. 5: Сала за физичко васпитање

На нивоу вртића постоји библиотека која поседује збирку стручне литературе, како домаћих тако и страних издавача и то на српском, хрватском, енглеском и немачком језику.

Када је у питању двориште вртића, оно је осигурано и ограђено, те пространо и са доста зелене површине. Дрвеће које је засађено у дворишту обезбеђује хлад, али и простор за истраживање, као и подстицање контакта с природом. Такође, постоји и део за садњу и неговање биљака, што подстиче еколошку свест код деце. У дворишту је смештена пењалица, коју чине две кућице које повезује мост, који се приликом дечјег кретање помера, чиме се подстиче разој моторичких способности код деце: спретност, равнотежа. Такође се увиђа постојање клацкалице и љуљашке.

Слика бр. 6: Пењалица

Слика бр. 7: Љуљашке и клацалице

4. Безбедносне мере у Предшколској установи „Др Сима Милошевић“ у Земуну

Када је у питању заштита и безбедност деце, наведено се обезбеђује у складу са Упутством за израду акта којим установе образовања и васпитања прописују мере, начин и поступак заштите и безбедности деце и ученика („Сл. гласник РС“: бр. 67/2022- даље: Упутство), као и правилником саме Установе.

Правилник о мерама, начину и поступку заштите и безбедности деце у Предшколској установи „Др Сима Милошевић“ дефинише мере, начин и процедуре за осигурање безбедности деце током боравка у установи, као и током свих активности које установа организује. Такође, прописује начин њихове реализације и одговорност запослених за неиспуњавање одредби овог правилника.

Правилник је усвојен на основу анализе потенцијалних и актуелних ризика који се односе на просторе, техничке услове, временске и друге организационе аспекте. То укључује безбедност приступа и објекта установе (вртића), безбедност околине објекта (вртића), стање унутрашњег простора објекта (вртића), као и специфичне услове и околности карактеристичне за објекат установе и његову околину, прописане Упутством.¹

Овим правилником осигурава се право деце на заштиту и безбедност у следећим ситуацијама:

- у простору вртића и његовом дворишту;
- на путу између куће и установе;
- ван простора вртића и његовог дворишта, током реализације васпитно-образовних и других активности које организује установа.

Васпитачи су дужни да у свакодневном контакту са децом упозоравају на потенцијалне опасности са којима се деца могу сусрети током боравка у установи и приликом учествовања у активностима које установа организује, као и да их упуте како да избегну или отклоне те опасности.

У упутству је наведено да су све одредбе овог правилника обавезне за све запослене у установи, родитеље или друге законске заступнике детета, као и за сва лица која се налазе у простору вртића, укључујући двориште, или на другим местима где се реализују васпитно-образовне и друге активности установе. Установа је обавезна

---

¹Преузето са: <https://pudrsimamilosevic.edu.rs/>

да обавести родитеље, законске заступнике детета и све запослене о свим мерама заштите и безбедности које предузима, користећи одговарајуће методе комуникације као што су усмене информације, писмена обавештења, таблице на видљивим местима или званична веб страница установе.²

Такође, наводи се да се свако непоштовање или занемаривање мера, начина и процедура заштите и безбедности, које прописује овај правилник, сматра озбиљним кршењем радних обавеза. За такве прекршаје води се дисциплински поступак у складу са Законом. Дисциплинска одговорност запослених не искључује могућност кривичне и материјалне одговорности.

Установа, у циљу превенције и заштите од пожара, сарађује са овлашћеним организацијама за контролу громобранских инсталација. Она такође поступа према правилима која регулишу одговорно понашање у случају елементарних непогода и других несрећа или ванредних ситуација. Ово укључује сарадњу са комуналним службама ради обезбеђивања тротоара и уличног осветљења на прилазу установи, као и са надлежним службама за постављање одговарајуће заштитне сигнализације на саобраћајницама. Поред тога, установа примењује све прописе за поступање у случају пожара или сумње на постојање других опасности по безбедност деце.³

---

²Преузето са: <https://pudrsimamilosevic.edu.rs/>

³Преузето са: <https://pudrsimamilosevic.edu.rs/>

Слика бр. 8: Противпожарни апарат

Слика бр. 9: Безбедносна сигнализација

Слика бр. 10: Безбедносна сигнализација

Значај сигнализације у вртићима у случају одређених непогода, нестанка струје или пожара је велики из неколико разлога:

1. *Безбедност деце и запослених*: сигнализација помаже у брзој идентификацији и реаговању на потенцијалне опасности. У ситуацијама као што су пожар, нестанак струје или друге непогоде, адекватна сигнализација осигурава да деца и запослени могу брзо да реагују и напусте објекат на сигуран начин;
2. *Организоване евакуације*: добро постављена сигнализација, као што су светлосни знаци, звучни аларми и упутства за евакуацију, олакшавају организовану евакуацију у случају нужде. Они указују на најбрже и најсигурније путеве за излазак из објекта, што је критично у тренутним ситуацијама када је време од пресудне важности;
3. *Информације и упутства*: сигнализација пружа важне информације о томе како поступити у одређеним ситуацијама. Ово може укључивати упутства о томе где се налазе најближи излази, где се налазе прва помоћ, или како се користе противпожарна средства;
4. *Превенција панике*: када је сигнализација јасна и ефикасна, она помаже у смањењу панике и конфузије међу децом и одраслима. Јасни знаци и аларми могу бити кључни у одржавању смирености и организованог поступања у ванредним ситуацијама;

5. *Припрема и обука*: сигнализација такође служи као подсећање на потребу за редовном обуком и припремом установа за хитне ситуације. Правилна сигнализација подстиче вртиће да редовно упознају децу и запослене са процедурама и плановима за хитне случајеве;
6. *Правна и регулаторна усаглашеност*: постављање адекватне сигнализације помаже установама да испуне законске и регулаторне захтеве у вези са безбедношћу и заштитом у случају непогода. Ово укључује усаглашавање са прописима који су дизајнирани да заштите животе и здравље деце и запослених.

Укупно гледано, сигнализација у вртићима је кључна за осигуравање безбедности и брзо и ефикасно управљање ванредним ситуацијама, што је од пресудне важности за заштиту деце и особља.

Током радне недеље, док трају васпитно-образовне и друге активности, сва врата у објекту (вртићу) су стално закључана. Главна улазна врата се откључавају само по најави доласка, користећи интерфон, док је у дворишту вртића откључана само једна капија.

Одговорност за откључавање и закључавање капија у дворишту и врата у објекту вртића током радне недеље носе: дежурна медицинска сестра-васпитач, дежурни васпитач, дежурна чистачица, као и сарадник медицинска сестра за превентивну здравствену заштиту и негу.⁴

---

⁴Преузето са: <https://pudrsimamilosevic.edu.rs/>

Слика бр. 11: *Интерфон на улазу вртића*

Како би осигурала здравље и безбедност деце од болести и ширења инфекција, установа:

1. Брине о хигијени и чистоћи просторија у објекту (вртићу) и у дворишту вртића, у складу са санитарно-хигијенским прописима и мерама;
2. Поступа према упутствима надлежних органа у складу са прописима из области здравства;
3. У случају промене у здравственом стању детета, обавештава родитеље, предузима хитне мере ако је потребно и сарађује са лекаром детета и надлежним здравственим институцијама.⁵

Како би обезбедила безбедност детета од повреда, установа:

1. Набавља и користи намештај, васпитно-образовна, дидактичка и друга средства која су безбедна за употребу и одговарају психофизичким потребама деце;

---

⁵Преузето са: <https://pudrsimamilosevic.edu.rs/>

2. Примењује стандарде и прописе који се односе на простор вртића, број деце у групи и друге услове за обављање активности;
3. Обезбеђује сталан надзор васпитача или стручног сарадника током рада са уређајима или предметима који могу изазвати повреде, као и током извођења активности које могу представљати потенцијалну опасност за повреде.⁶

Слика бр. 12: Полице у висини деце и адекватни материјали и средства за коришћење

Установа је дужна да постави ормарић са комплетом за прву помоћ, у којем ће се налазити контакт информације особа задужених за пружање прве помоћи, као и телефони за хитну помоћ и надлежни дом здравља. У ормарићу треба бити и упутство о томе како поступати у ситуацијама када је потребно указати прву помоћ детету или у случају сумње на здравствени ризик или повреду детета. У упутству треба навести ко позива хитну помоћ, обавештава родитеље и, ако је потребно, надлежну инспекцију.

---

⁶Преузето са: <https://pudrsimamilosevic.edu.rs/>

Слика бр. 13: *Ормарић са комплетом за прву помоћ*

Како би се обезбедила заштита од поплава и преливања воде и канализације, мајстори за одржавање редовно прегледају и одржавају водоводне и канализационе инсталације. Они такође предузимају потребне мере у случају уочених проблема који могу угрозити безбедност деце и запослених у установи.

Сви запослени су обавезни да без одлагања обавесте домара, мајстора одржавања, директора, помоћника директора, васпитача-руководиоца радне јединице и руководиоца послова безбедности о уоченим проблемима на водоводним и канализационим инсталацијама који могу угрозити безбедност деце и запослених у установи.⁷

Како би се осигурала безбедност у вези са електричним инсталацијама, мајстори одржавања свакодневно проверавају исправност електричних система и предузимају потребне мере ако уоче било какве промене које би могле угрозити безбедност деце и запослених у установи. Сви запослени су обавезни да без одлагања обавесте домара, мајстора одржавања, директора, помоћника директора, васпитача-

---

⁷Преузето са: <https://pudrsimamilosevic.edu.rs/>

руководиоца радне јединице и руководиоца службе за безбедност и здравље на раду о уоченим проблемима са електричним инсталацијама који могу представљати опасност.

Уређаји, други предмети и материјали који се користе у васпитно-образовном процесу, за одржавање хигијене или у друге сврхе, морају бити држани ван домашаја неовлашћених лица, ако могу представљати опасност по живот и здравље деце.⁸

Слика бр. 14: *Заштићене (обезбеђене) утичнице*

Оно што би додали, а што на сајту Установе није посебно напоменуто, јесте да се на степеништу налази противклизна трака. Противклизна трака помаже у спречавању пада и клизања, што је посебно важно у вртићу где деца могу бити неопрезна и трчати или се играти на степеништу. Ова трака смањује ризик од повреда које могу настати услед клизања. Степеништа могу бити клизавија у одређеним условима, као што су мокри или влажни подови. Противклизна трака пружа додатну стабилност, те смањује вероватноћу пада и повреда.

Деца која су мала или која су несигурна, могу имати проблема са одржавањем равнотеже. Противклизна трака им помаже да се лакше и безбедније крећу уз и низ степениште. Постављањем ове траке, установа демонстрира посвећеност безбедности и

---

⁸Преузето са: <https://pudrsimamilosevic.edu.rs/>

добробити деце. Ово такође може смањити правну одговорност у случају несрећа, јер се показује да је предузета мера предострожности.

Противклизне траке су обично једноставне за инсталирање и одржавање, што их чини практичним решењем за повећање безбедности у објектима као што су вртићи. Закључно, противклизна трака на степеништу је важан елемент безбедносних мера у вртићу који помаже у заштити деце од потенцијалних повреда.

Слика бр. 15: Противклизна трака на степеништу

МЕТОДОЛОШКИ ДЕО

1. Предмет и проблем истраживања

Проблем истраживања гласи: да ли ПУ „Др Сима Милошевић“ у Земуну, представља безбедно место за боравак деце? Предмет истраживања је безбедност деце из перспективе родитеља.

2. Циљ истраживања

Циљ емпиријског истраживања је да се установи у којој мери, из перспективе родитеља, вртић који похађају њихова деца испуњава све безбедносне мере.

3. Задаци истраживања

Из датог циља истраживања произилазе следећи задаци:

1. Утврдити мишљење родитеља о условима боравка у вртићу;
2. Испитати мишљење родитеља које су то предности, а који недостаци окружења у ком деца бораве;
3. Идентификовати предлоге родитеља за побољшање услова боравка деце у вртићу.

4. Хипотезе истраживања

На основу постављеног циља и задатака истраживања, општа хипотеза је:

Родитељи сматрају да је вртић који похађају њихова деца у већој мери безбедно место за дечји боравак.

Посебне хипотезе:

1. Претпоставља се да већина родитеља сматра да је Предшколска установа „Др Сима Милошевић“ безбедно место за боравак деце, као и да су све безбедносне мере преузете и редовно се примењују;
2. Претпоставља се да већина родитеља сматра да је предност окружења у ком деца бораве пространо и безбедно двориште, безбедна и подстицајно опремљена радна соба, а да је недостатак распоред намештаја у ходнику вртића;
3. Претпоставља се да ће родитељи као предлог мера за побољшање услова боравка деце у вртићу изнети неопходност запослења већег броја васпитно-образовног кадра.

5. Методе истраживања

Истраживање је емпиријско- податке смо прикупили кроз испитивање, упитник за родитеље. У истраживању је коришћена дескриптивна метода за прикупљање података, обраду и представљање добијених резултата. Метода теоријске анализе коришћена је у циљу стварања теоријске основе истраживања, да се одреди предмет истраживања, дефинишу основни појмови, те формулише циљ истраживања из ког даље произилазе задаци и хипотезе истраживања.

6. Технике и инструмент истраживања

У истраживању је коришћена техника анкетирања и инструмент упитник за васпитаче. Упитник је анониман, комбинованог типа и чини га 10 питања.

7. Популација и узорак истраживања

Истраживање је реализовано у Предшколској установи „Др Сима Милошевић“, у Земуну, Београд. Популацију чине родитељи чија деца похађају млађу вртићку групу. Узорак чини 30 родитеља.

8. Статистичка обрада података

Обрада података изведена је методама дескриптивне статистике и одговори родитеља су приказани табеларно и графички посредством Microsoft Word и Microsoft Excel програма. Добијени резултати изражени су у процентима.

9. Организација и ток истраживања

Истраживање је реализовано у мају 2024. године. Родитељима је анкета уручена приликом пријема/испраћаја деце сходно доступном времену. Родитељима смо предочили одређени временски период (7 дана) у ком би требало да попуне анкету и предају је, како би обрадили добијене податке.

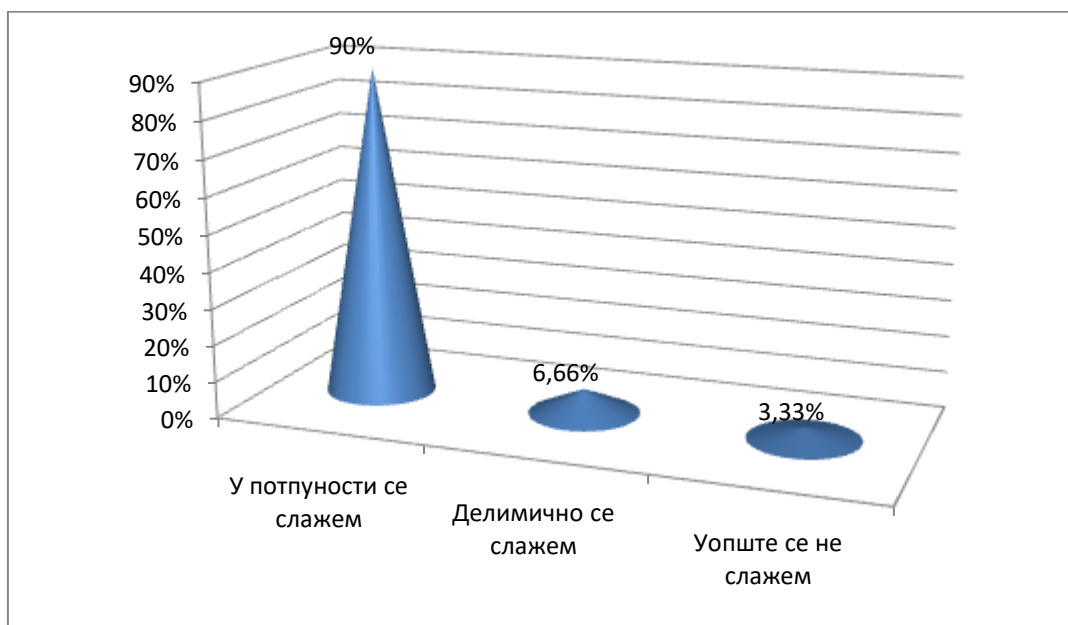
10. Резултати истраживања

Циљ истраживања је био да утврдимо у којој мери су родитељи задовољни безбедношћу установе коју похађају њихова деца. Прва два питања у упитнику дата су у виду табеле са одређеним тврдњама које се тичу безбедности делова ентеријера и екстеријера, те ћемо у наставку рада сваку од тврдњи посебно представити и добијене одговоре приказати табеларно и графички.

1. Ступениште и рампа на улазу у вртић су увек очишћени, суви и безбедни.	f	%
У потпуности се слажем	27	90.00
Делимично се слажем	2	6.66
Уопште се не слажем	1	3.33
УКУПНО:	30	100

Табела бр. 1: Безбедност прилаза вртића

Анализа добијених одговора указује на то да се скоро сви родитељи (90%) у потпуности слажу да су ступениште и рампа на улазу у вртић увек очишћени, суви и безбедни. Само двоје родитеља (6,66%) је навело да се делимично слаже и један родитељ (3,3%) се не слаже да су ступениште и рампа на улазу у вртић увек очишћени, суви и безбедни.

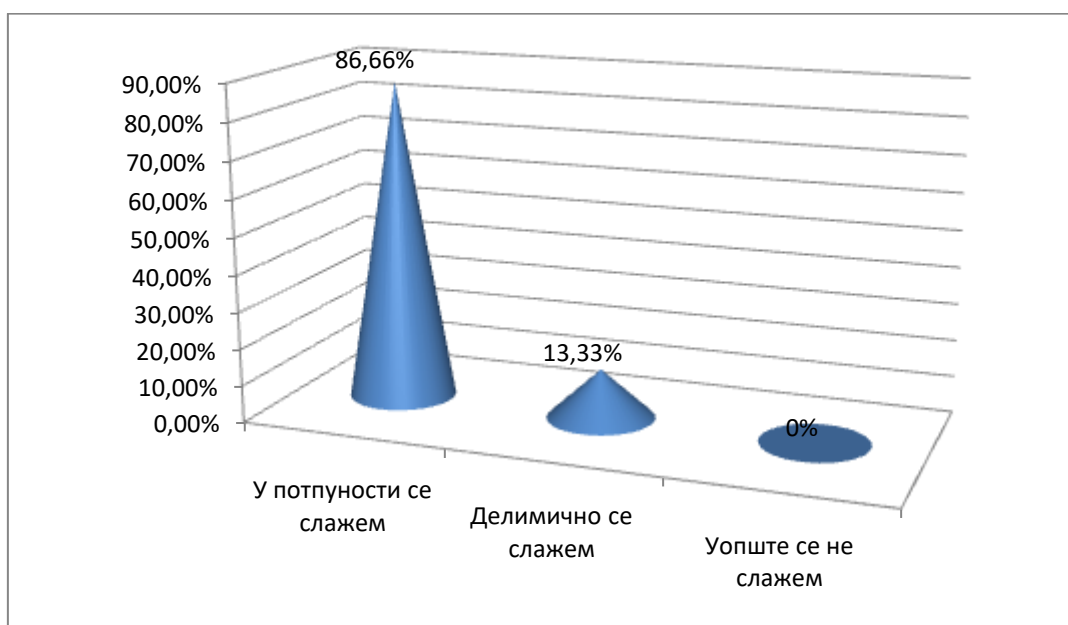

Графикон бр. 1: Безбедност прилаза вртића

2. Капија се увек редовно затвара и интерфон уредно ради.	f	%
У потпуности се слажем	26	86.66
Делимично се слажем	4	13.33
Уопште се не слажем	0	0.00
УКУПНО:	30	100

Табела бр. 2: Безбедност улаза вртића

Када је у питању капија вртића, као и исправност интерфона, родитељи су се у већини (86,66%) сложили да се води рачуна о редовном затварању капије, као и да интерфон увек ради. Са наведеном тврдњом се само четворо родитеља (13,33%) делимично слаже. Других одговора није било.

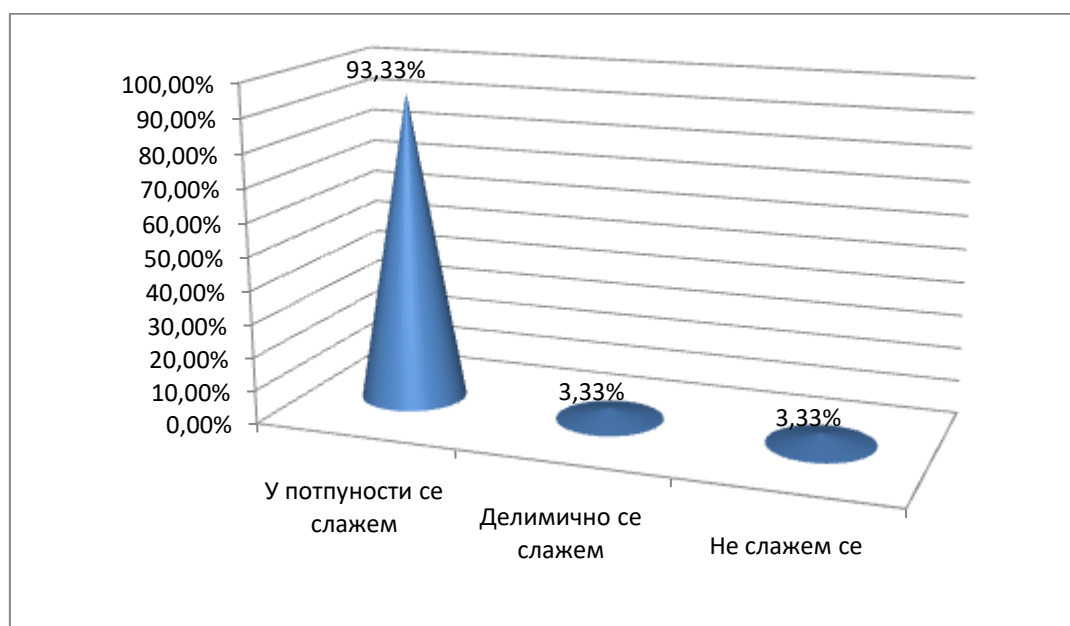

Графикон бр. 2: Безбедност улаза вртића

3. Дворишни простор вртића је изазован за децу и заснован на природним материјалима, те омогућава деци да могу да конструишу, мењају и граде, да се осећају безбедно.	f	%
У потпуности се слажем	28	93.33
Делимично се слажем	1	3.33
Уопште се не слажем	1	3.33
УКУПНО:	30	100

Табела бр. 3: Дворишни простор вртића

Такође нас је занимало у којој мери су родитељи задовољни дворишним простором вртића. Већина испитаних родитеља (93,33%) се у потпуности слаже да је дворишни простор вртића изазован и заснован на природним материјалима и да као такав омогућава деци да конструишу, мењају и граде и да се осећају безбедно. Само један родитељ (3,33%) се делимично слаже и један родитељ (3,33%) се уопште не слаже са наведеном тврдњом.

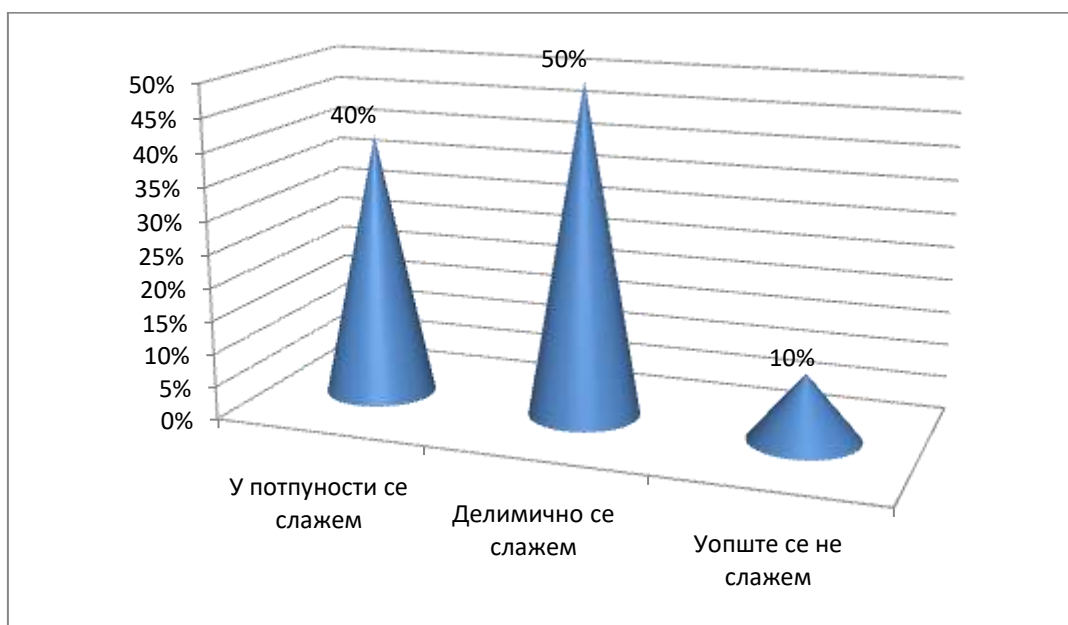

Графикон бр. 3: Дворишни простор вртића

4. Пењалица за децу (мост, кућица у склопу пењалице, вештачке стене, тобоган) је безбедна и редовно се проверава исправност сваког дела који чини пењалицу.	f	%
У потпуности се слажем	12	40.00
Делимично се слажем	15	50.00
Уопште се не слажем	3	10.00
УКУПНО:	30	100

Табела бр. 4: *Безбедност пењалице*

Када је у питању безбедност пењалице и делова који је чине, анализом одговора које смо добили од родитеља, може се увидети да се већина родитеља (50%) делимично слаже да је пењалица безбедна и да се редовно проверава исправност њених делова. Њих 12 (40%) се у потпуности слаже да је пењалица безбедна и троје родитеља (10%) се уопште не слаже.

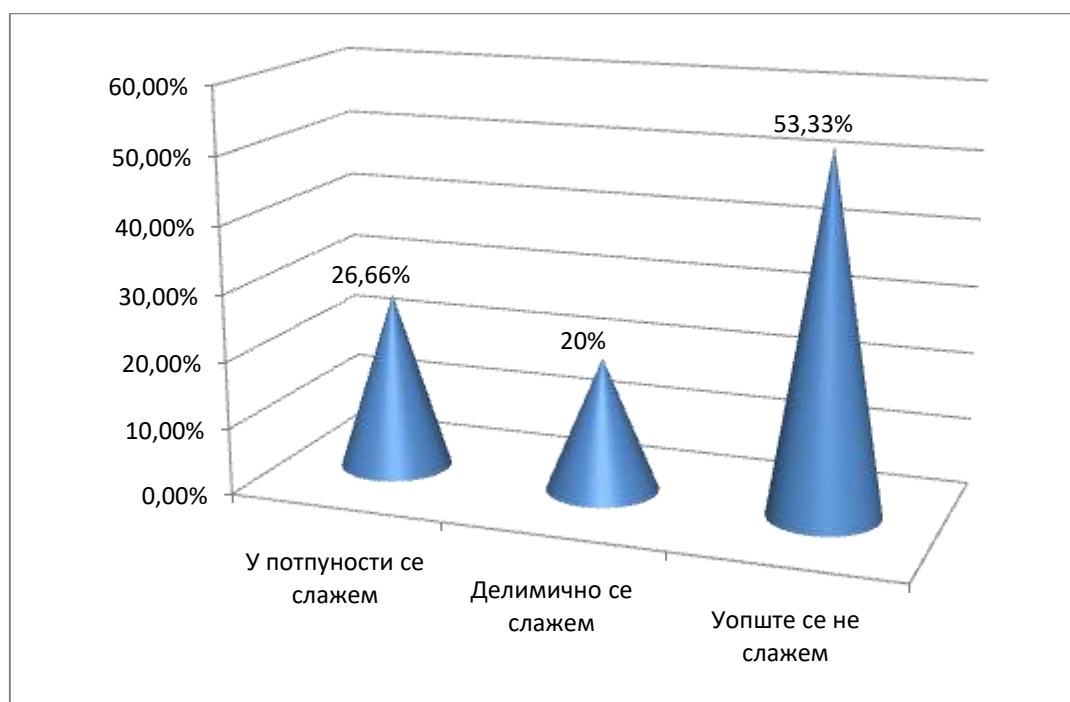

Графикон бр. 4: *Безбедност пењалице*

5. Љуљашке су на одговарајућој висини и испод њих се налази безбедна подлога.	f	%
У потпуности се слажем	8	26.66
Делимично се слажем	6	20.00
Уопште се не слажем	16	53.33
УКУПНО:	30	100

Табела бр. 5: Безбедност љуљашке

Као и код анализе одговора на претходно постављену тврдњу, и овде смо добили резултате који говоре у прилог томе да се безбедност коришћења љуљшки треба повећати. Наиме, већина родитеља (53,33%) се уопште не слаже да су љуљашке на одговарајућој висини и да се испод њих налази безбедна подлога. Са наведеном тврдњом се делимично слаже шесторо родитеља (20%), а само осморо родитеља (26,66%) се у потпуности слаже да су љуљашке на одговарајућој висини и да се испод њих налази безбедна подлога.

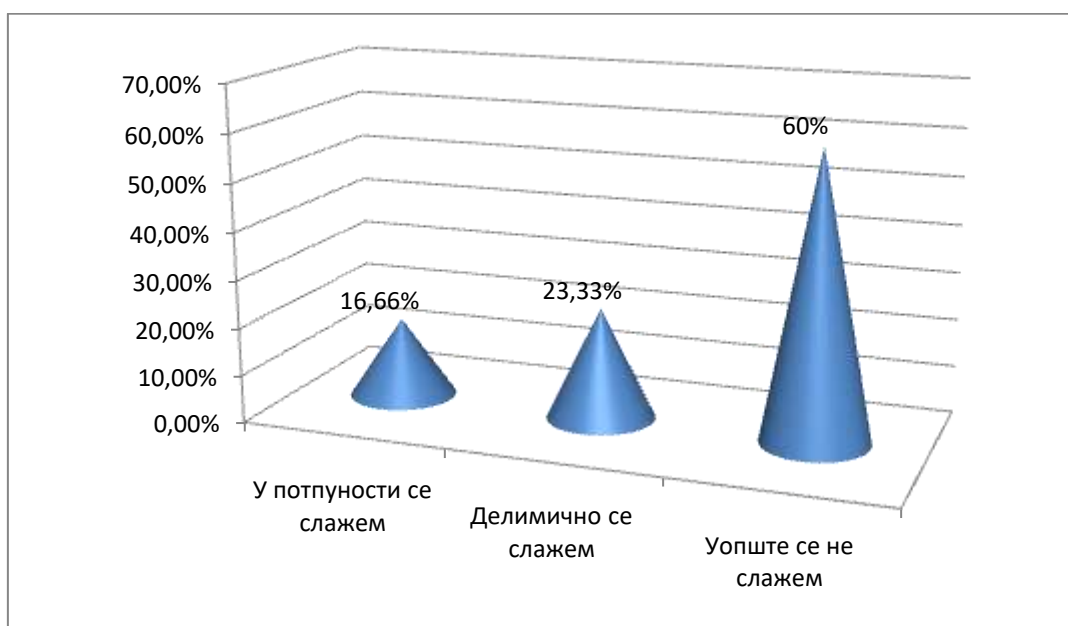

Графикон бр. 5: Безбедност љуљашке

6. Величина клацкалица је у складу са узрастом деце и приликом њеног коришћења у непосредној близини се увек налазе васпитачи.	f	%
У потпуности се слажем	5	16.66
Делимично се слажем	7	23.33
Уопште се не слажем	18	60.00
УКУПНО:	30	100

Табела бр. 6: *Безбедност клацкалице*

Такође, већина родитеља (60%) није задовољна ни клацкалицама које вртић поседује, те су истакли да се уопште не слажу да је клацкалица у складу са узрастом и да се приликом њеног коришћења у непосредној близини увек налазе васпитачи. Седморо родитеља (23,33%) се делимично слаже и само петоро родитеља (16,66%) се у потпуности слаже да је величина клацкалица у складу са узрастом деце и да се приликом њеног коришћења у непосредној близини увек налазе васпитачи.

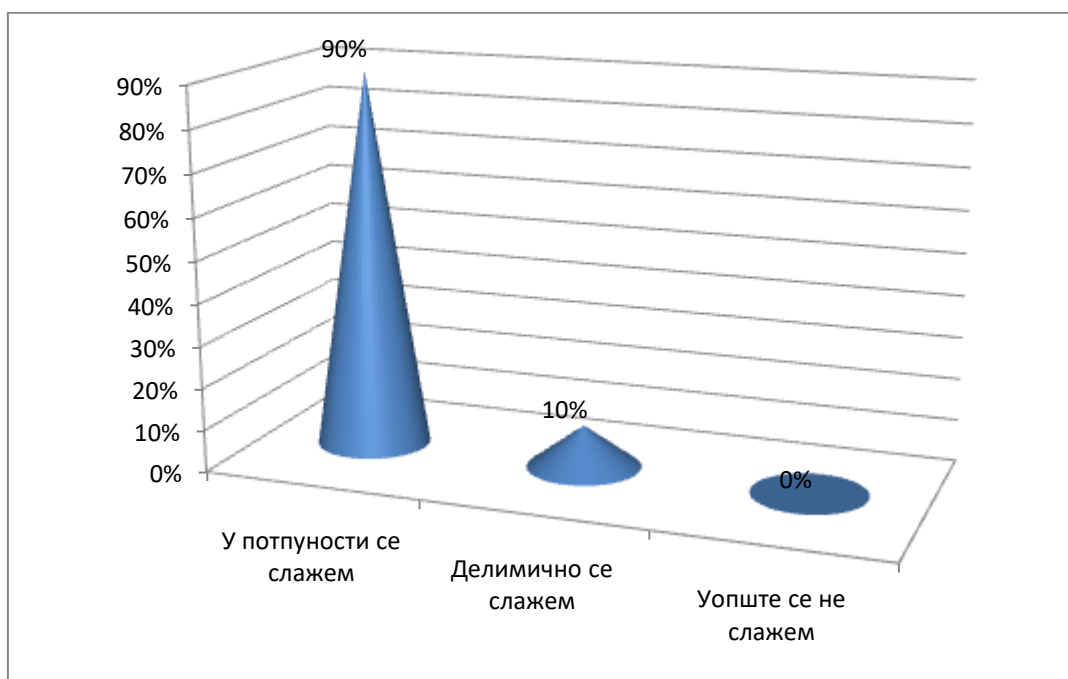
Графикон бр. 6: *Безбедност клацкалице*

Наредни резултати које приказујемо се тичу безбедности делова радне собе. Како смо већ напоменули, родитељима је дата табела са тврдњама и захтевом да истакну степен слагања са постављеним тврдњама. Свака тврдња, тачније одговори на постављене тврдње су засебно приказани.

7. У радној соби су заштићене оштре ивице намештаја.	f	%
У потпуности се слажем	27	90.00
Делимично се слажем	3	10.00
Уопште се не слажем	0	0.00
УКУПНО:	30	100

Табела бр. 7: *Степен заштите оштрих ивица намештаја*

Када је у питању степен заштите оштрих ивица намештаја у оквиру радне собе, највећи број родитеља (90%) се у потпуности слаже да су све оштре ивице заштићене и да је боравак у радној соби безбедан. Само троје родитеља (10%) се делимично слаже, а није било родитеља који су као свој одговор дали да се не слажу да су оштре ивице намештаја заштићене.

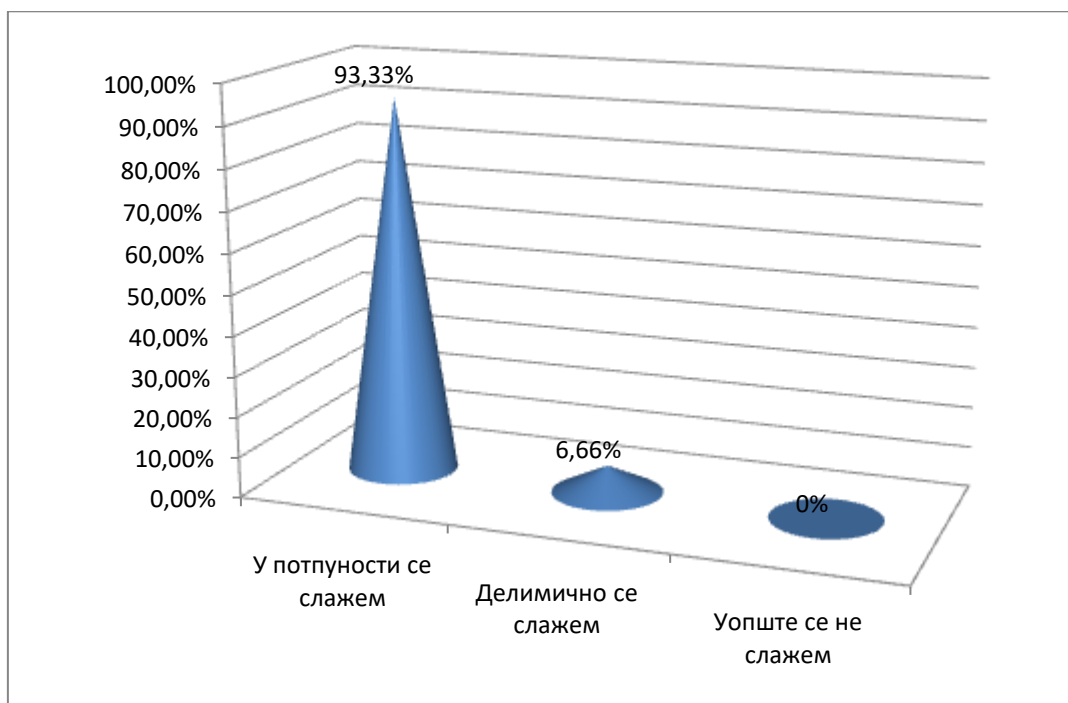

Графикон бр. 7: *Степен заштите оштрих ивица намештаја*

8. Радна соба поседује ниске полице, полице у висини деце.	f	%
У потпуности се слажем	28	93.33
Делимично се слажем	2	6.66
Уопште се не слажем	0	0.00
УКУПНО:	30	100

Табела бр. 8: *Висина полица у радној соби*

Такође, што се тиче висина полица, родитељи се у већини (93,33%) слажу да су полице у радној соби у висини деце. Само двоје родитеља (6,66%) се делимично слаже са наведеном тврдњом.

Графикон бр. 8: *Висина полица у радној соби*

9. Прозори у радној соби су обезбеђени решеткама.	f	%
У потпуности се слажем	30	100.00
Делимично се слажем	0	0.00
Уопште се не слажем	0	0.00
УКУПНО:	30	100

Табела бр. 9: *Безбедност прозора у радној соби*

Са тврдњом да су прозори у радној соби обезбеђени решеткама, сви родитељи (100%) се у потпуности слажу, што смо и очекивали, с обзиром да се на сваком прозору установе увиђа постојање решетака. Исти случај је и за постојање заштите за сваку утичницу која се налази у Установи, те су и поводом ове тврдње родитељи били усаглашени, те добијене резултате графички нисмо представљали.

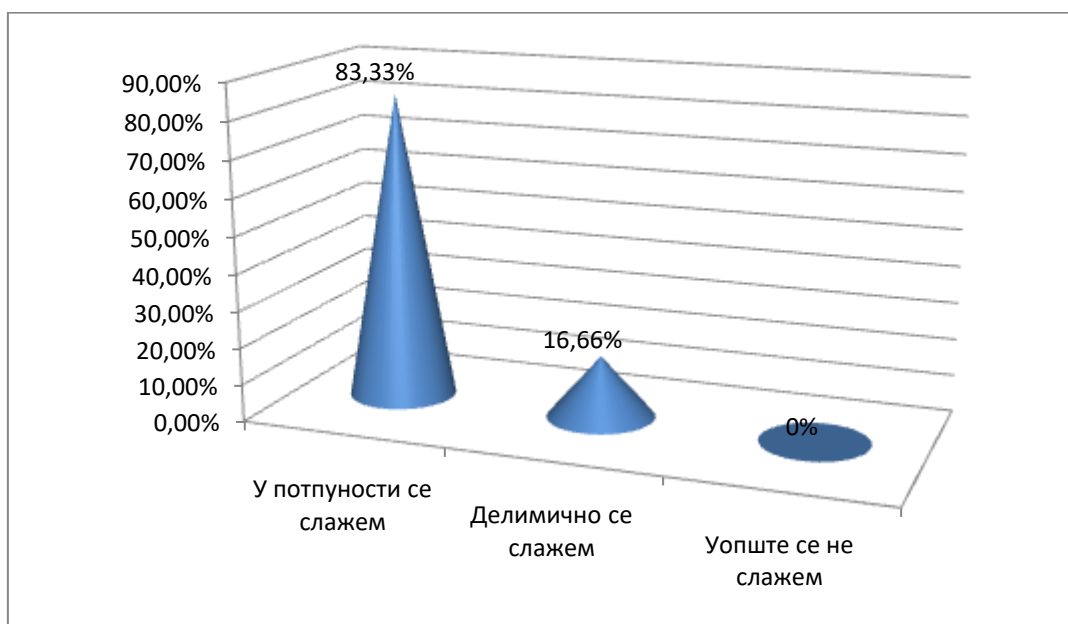
10. Утичнице у радној соби су заштићене и деца не могу да буду у директном контакту са истим.	f	%
У потпуности се слажем	30	100.00
Делимично се слажем	0	0.00
Уопште се не слажем	0	0.00
УКУПНО:	30	100

Табела бр. 10: *Безбедност радне собе*

11. Грејна тела су заштићена и обезбеђена одговарајућим заштитним поклопцима.	f	%
У потпуности се слажем	25	83.33
Делимично се слажем	5	16.66
Уопште се не слажем	0	0.00
УКУПНО:	30	100

Табела бр. 11: *Заштићеност грејних тела*

Када је у питању заштита грејних тела, анализом добијених одговора, дошли смо до нешто другачијих резултата. Наиме, већина родитеља (83,33%) се у потпуности слаже да су грејна тела заштићена и обезбеђена одговарајућим поклопцима, док се петоро родитеља (16,66%) делимично слаже са наведеном тврдњом.

Графикон бр. 9: *Заштићеност грејних тела*

12. Подови у дечјим купатлима, која су у склопу радне собе, су увек суви.	f	%
У потпуности се слажем	24	80.00
Делимично се слажем	5	16.66
Уопште се не слажем	1	3.33
УКУПНО:	30	100

Табела бр. 12: *Безбедност деце у купатилу*

Када је у питању безбедност деце у купатилу, тачније то да су подови увек суви, родитељи се у највећој мери (80%) у потпуности слажу са постављеном тврдњом, али се, између осталог, петоро родитеља (16,66%) делимично слаже. Такође, један родитељ (3,33%) се уопште не слаже да су подови у дечјим купатилима увек суви.

Графикон бр. 10: *Безбедност деце у купатилу*

Са постављеном тврдњом: „Умиваоници и тоалети постављени су у висини деце.“, сви испитани родитељи (100%) се у потпуности слажу, те су одговори приказани само табеларно (табела бр. 13).

13. Умиваоници и тоалети постављени су у висини деце.	f	%
У потпуности се слажем	30	100.00
Делимично се слажем	0	0.00
Уопште се не слажем	0	0.00
УКУПНО:	30	100

Табела бр. 13: *Висина умиваоника и тоалета*

Такође, сви родитељи (100%) се слажу да су средства која деца користе (ликовни материјали, конструктори, играчке...) безбедна за употребу и испуњавају задрватсвено-хигијенске захтеве (табела бр. 14).

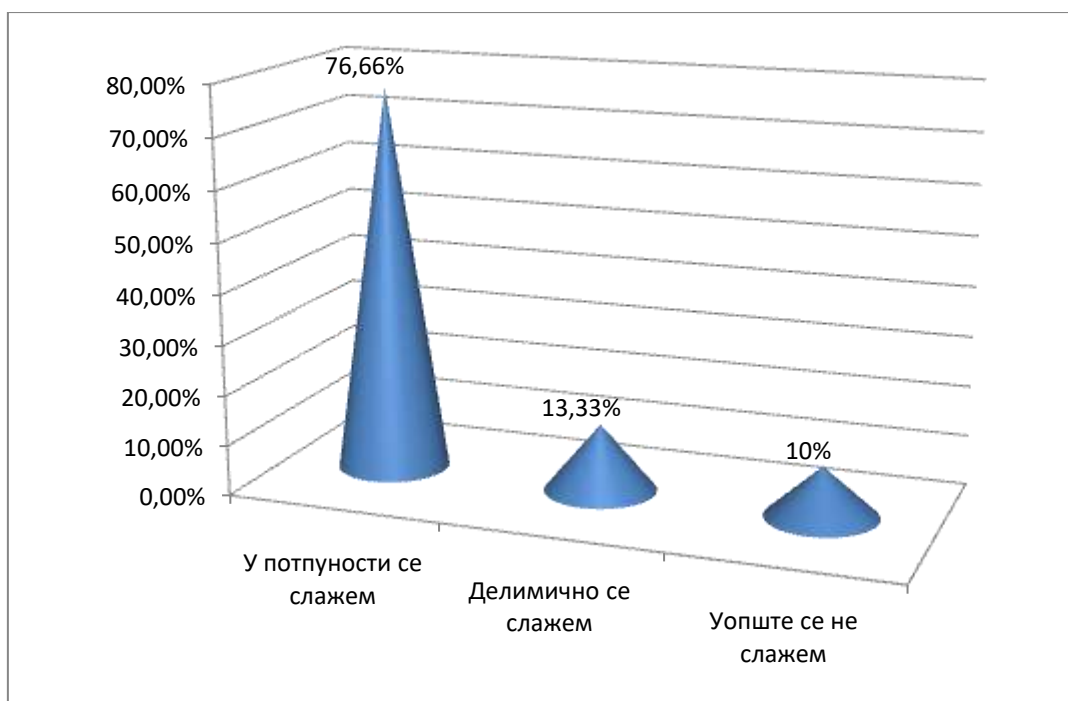
14. Сва средства која деца користе (ликовни материјали, конструктори, играчке...) су безбедни за употребу и испуњавају задрватсвено-хигијенске захтеве.	f	%
У потпуности се слажем	30	100.00
Делимично се слажем	0	0.00
Уопште се не слажем	0	0.00
УКУПНО:	30	100

Табела бр. 14: *Безбедност материјала који деца користе*

15. Ходник вртића је простран, намештај је добро распоређен и пружа могућност за несметано одлагање ствари, преобуку и презување деце.	f	%
У потпуности се слажем	23	76.66
Делимично се слажем	4	13.33
Уопште се не слажем	3	10.00
УКУПНО:	30	100

Табела бр. 15: *Безбедност ходника*

Последња тврдња, у оквиру питања које се тиче безбедности ентеријера, односила се на ходник вртића. Већина родитеља (76,66%) се у потпуности слаже да је ходник простран и да је намештај добро распоређен и пружа могућност за несметано одлагање ствари, преобуку и презување деце. Четворо родитеља (13,33%) се делимично слаже са наведеном тврдњом, и троје родитеља (10%) се не слаже да је ходник простран и да је намештај добро распоређен и пружа могућност за несметано одлагање ствари, преобуку и презување деце.

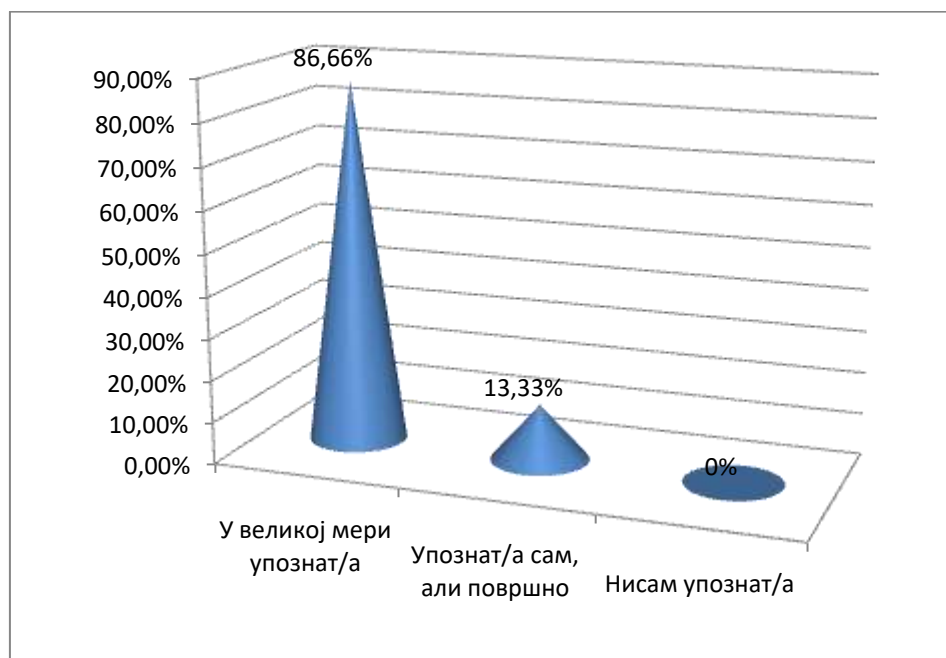
Графикон бр. 11: *Безбедност ходника*

Треће питање у оквиру упитника за родитеље, за циљ је имало да сазнамо у којој мери су они упознати са променама и реорганизацијом ентеријера и екстеријера вртића, а које су настале услед увођења нових *Основа програма Године узлета*.

16. У којој мери сте упознати са променама и реорганизацијом ентеријера и екстеријера вртића у ком Ваше дете борави, а које су настале услед увођења нових <i>Основа програма Године узлета</i>?	f	%
У великој мери упознат/а	26	86.66
Упознат/а сам, али површно	4	13.33
Нисам упознат/а	0	0.00
УКУПНО:	30	100

Табела бр. 16: *Упознатост родитеља са променама ентеријера и екстеријера вртића*

Већина родитеља (86,66%) је са променама ентеријера и екстеријера у великој мери упозната и само четворо родитеља (13,33%) је површно упознато са променама у простору које су настале услед увођења нових *Основа програма Године узлета*. Није било родитеља који су навели да нису упознати са променама у простору.

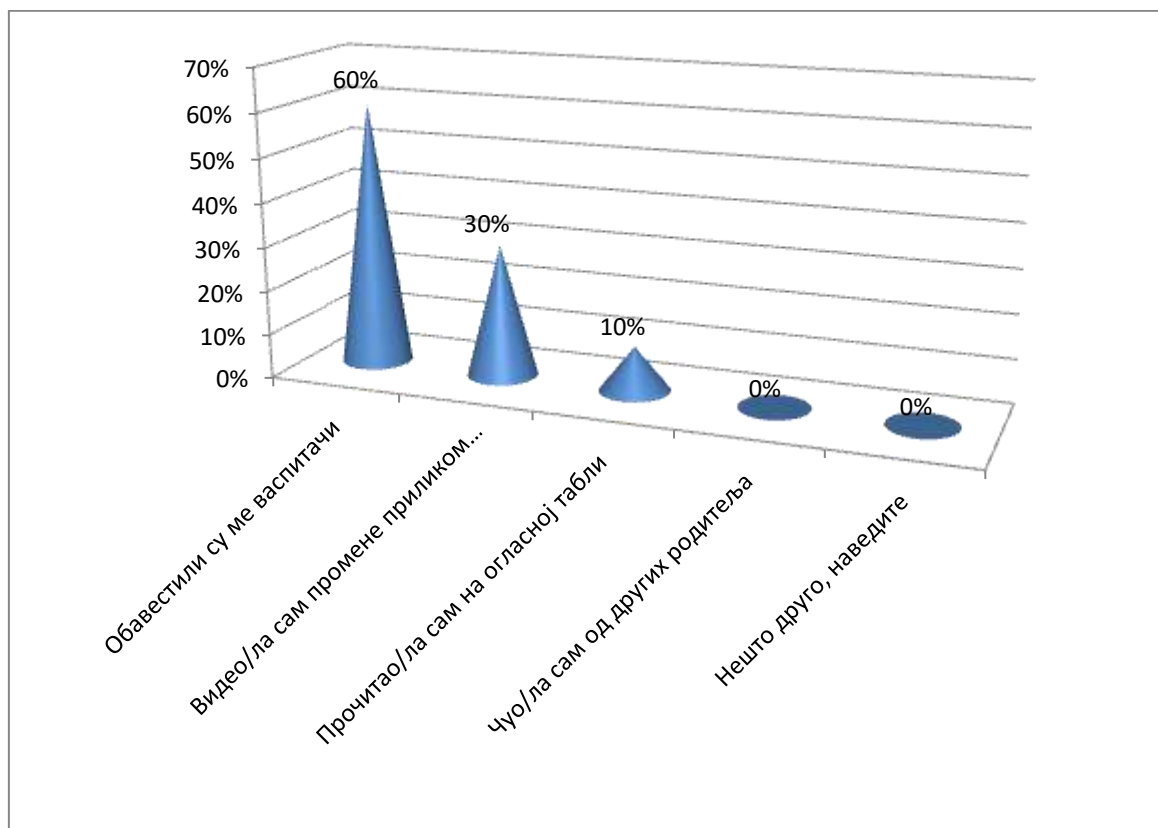

Графикон бр. 12: *Упознатост родитеља са променама ентеријера и екстеријера вртића*

17. На који начин сте упознати са променама у простору вртића, а које су настале услед увођења нових <i>Основа програма Године узлета?</i>	f	%
Обавестили су ме васпитачи	18	60.00
Видео/ла сам промене приликом довођења/одвођења деце	9	30.00
Прочитао/ла сам на огласној табли	3	10.00
Чуо/ла сам од других родитеља	0	0.00
Нешто друго, наведите	0	0.00
УКУПНО:	30	100

Табела бр. 17: Начин обавештености родитеља о променама у простору

Већина испитаних родитеља (60%) је са променама упозната јер су их обавестили васпитачи. Деветоро родитеља (30%) је навело да је са променама у ентеријеру и екстеријеру упознато тако што су приликом довођења/одвођења деце приметили одређене видове реорганизације простора. Троје родитеља (10%) се посредством огласне табле упознало са променама у простору. Других одговора није било.

Графикон бр. 13: Начин обавештености родитеља о променама у простору

18. Сматрате ли да су просторне целине у радној соби опремљене тако да пружају потпуну безбедност деце и висок степен заштите од повреда?	f	%
Да, сматрам да су просторне целине у радној соби опремљене тако да пружају потпуну безбедност деце и висок степен заштите од повреда	25	83.33
Нисам сигуран/а	5	16.66
Не сматрам да су просторне целине у радној соби опремљене тако да пружају потпуну безбедност деце и висок степен заштите од повреда	0	0.00
УКУПНО:	30	100

Табела бр. 18: Мишљење родитеља о безбедности просторних целина радне собе

Када је у питању опремљеност радних соба, највећи број родитеља (83,33%) сматра да су просторне целине у радној соби опремљене тако да пружају потпуну безбедност деце и висок степен заштите од повреда. Петоро родитеља (16,66%) није сигурно у свој одговор и није било родитеља који сматрају да просторне целине нису безбедне.

Графикон бр. 14: Мишљење родитеља о безбедности просторних целина радне собе

19. Коју врсту материјала, од понуђених, васпитачи најчешће користе у раду са децом?	f	%
Структурирани	24	80.00
Полуструктурирани	3	10.00
Неструктурирани	3	10.00
УКУПНО:	30	100

Табела бр. 19: *Врста материјала која се користи у раду са децом*

Како се у установи, у раду са децом, а посебно увођењем нове концепције, углавном примењују полуструктурирани и неструктурирани материјали, односно материјали из природе и аутентични материјали, анализа одговора родитеља указује на то да је потребно да васпитачи боље информишу родитеље о врстама материјала и њиховом употребом. Наиме, већина родитеља (80%) је истакла да се у раду са децом примењују структурирани материјали и једнак број родитеља (10%) је навео да су то полуструктурирани и неструктурирани материјали.

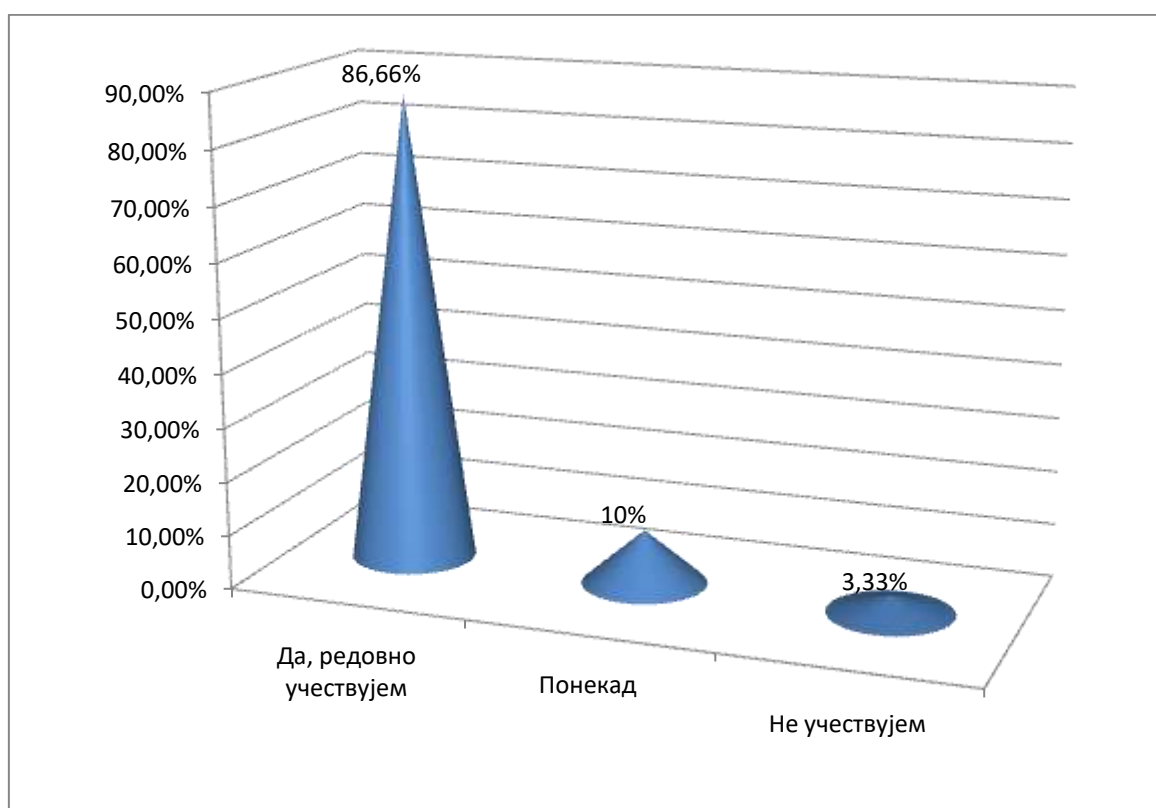

Графикон бр. 15: *Врста материјала која се користи у раду са децом*

20. Да ли учествујете у доношењу/прикупљању материјала које ће деца користити?	f	%
Да, редовно учествујем	26	86.66
Понекад	3	10.00
Не учествујем	1	3.33
УКУПНО	30	100

Табела бр. 20: Учесће родитеља у набавци материјала

Према добијеним резултатима, већина родитеља (86,66%) је истакла да редовно учествује у доношењу односно прикупљању материјала који ће даље деца примењивати у свакодневном раду у вртићу, троје родитеља (10%) понекад учествује и само један родитељ (3,33%) је навео да не учествује у доношењу неопходног материјала за дечји рад у оквиру вртића.

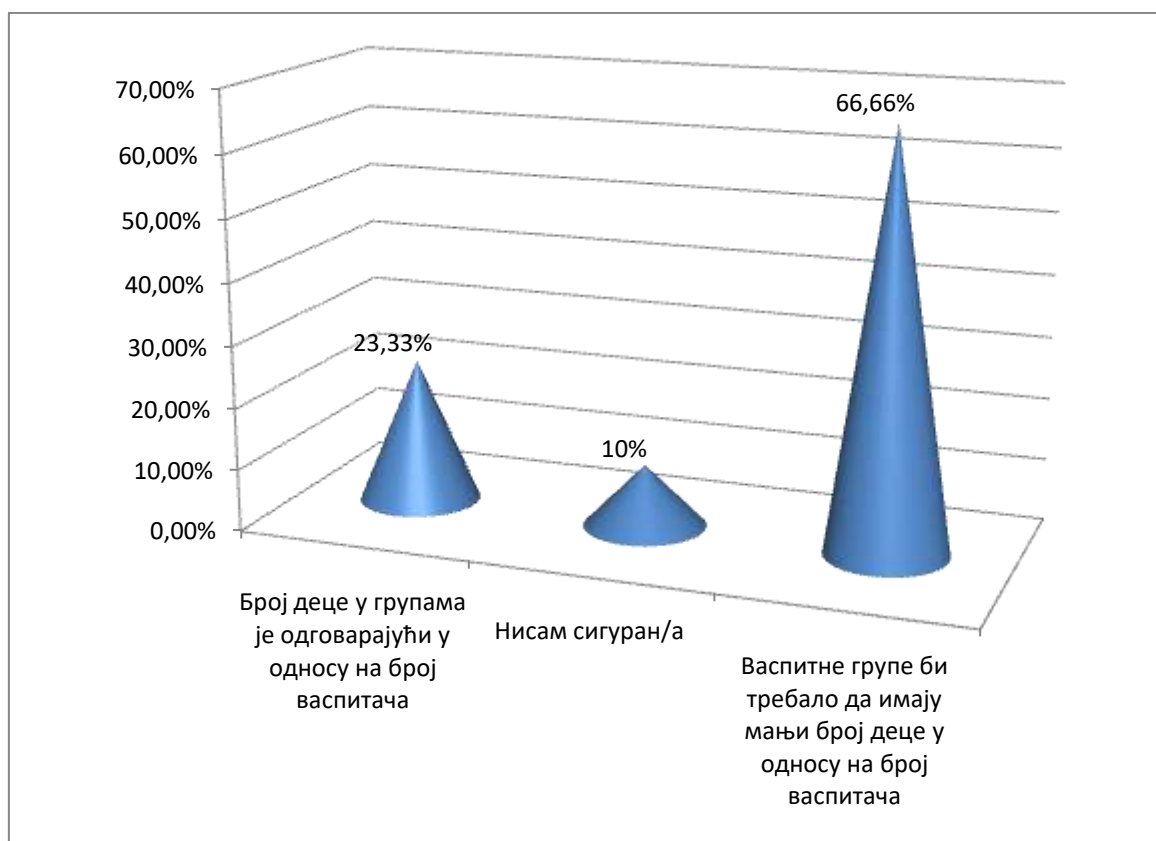

Графикон бр. 16: Учесће родитеља у набавци материјала

21. Какво је Ваше мишљење о односу броја деце у групи и броја васпитача?	f	%
Број деце у групама је одговарајући у односу на број васпитача	7	23.33
Нисам сигуран/а	3	10.00
Васпитне групе би требало да имају мањи број деце у односу на број васпитача	20	66.66
УКУПНО:	30	100

Табела бр. 21: *Мишљење родитеља о односу броја деце и броја запослених*

Добијени резултати указују на то да нема довољан број васпитача на број деце. Наиме, већина родитеља (66,66%) сматра да би васпитне групе требало да имају мањи број деце у односу на број васпитача, тачније да би требало да се повећа број запослених по васпитним групама. Седморо родитеља (23,33%) је мишљења да је број деце у групи сразмеран броју васпитача и троје родитеља (10%) није сигурно у свој одговор.

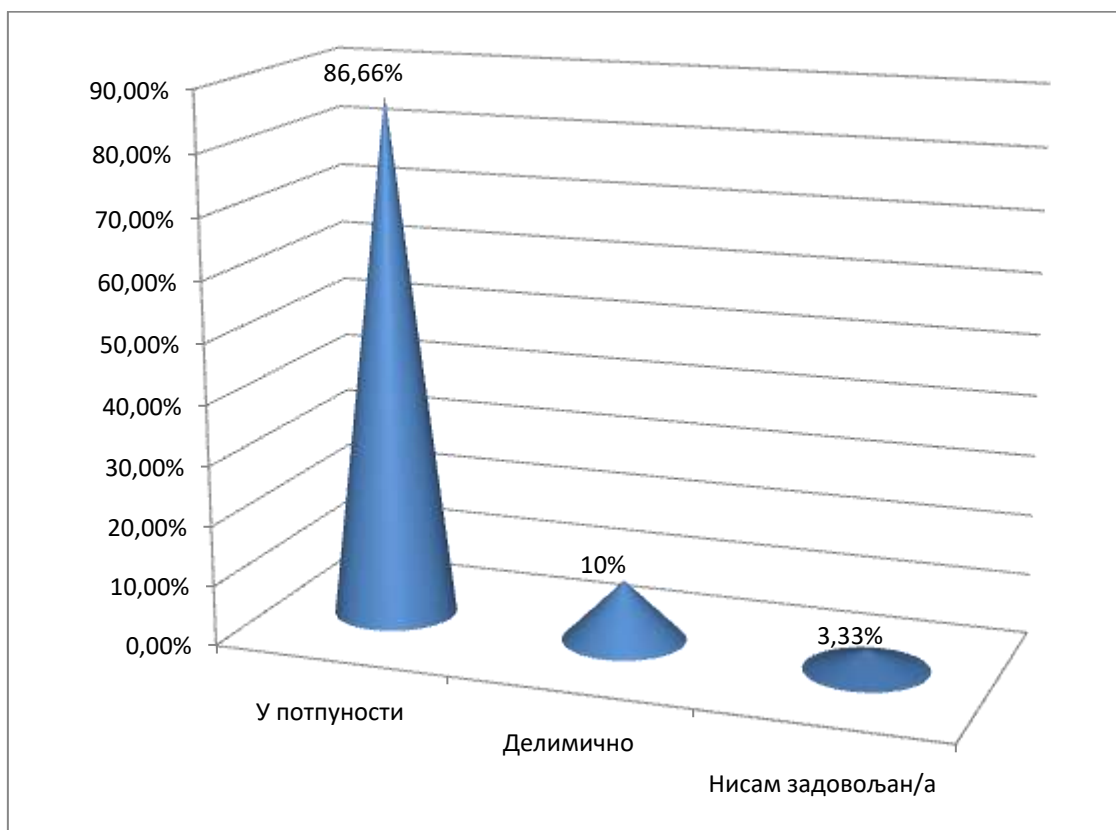

Графикон бр. 17: *Мишљење родитеља о односу броја деце и броја запослених*

22. У којој мери сте задовољни свеукупном заштитом и безбедношћу деце током њиховог боравка у вртићу?	f	%
У потпуности	26	86.66
Делимично	3	10.00
Нисам задовољан/а	1	3.33
УКУПНО:	30	100

Табела бр. 22: Степен задовољства родитеља заштитом и безбедношћу вртића

Добијени одговори указују на то да је већина родитеља (86,66%) у потпуности задовољна свеукупном заштитом и безбедношћу деце током њиховог боравка у вртићу. Троје родитеља (10%) је делимично задовољно и само један родитељ (3,33%) није задовољан свеукупном заштитом и безбедношћу деце током њиховог боравка у вртићу.

Графикон бр. 18: Степен задовољства родитеља заштитом и безбедношћу вртића

23. Уколико сматрате да овим упитником није обухваћен неки од аспеката безбедности и да постоје разлози за побољшање услова за безбедан боравак деце, молимо Вас да то напишете у предвиђени простор.	f	%
Потребно је додатно обезбедити справе које се налазе у дворишту Вртића и обезбедити сигурне подлоге испод љуљашке и клацкалице, те појачати надзор васпитача приликом њихове примене	19	63.33
Треба већу пажњу посветити подовима у купатилу, као и обезбедити већи број запослених на једну васпитну групу	8	26.66
/	3	10.00
УКУПНО	30	100

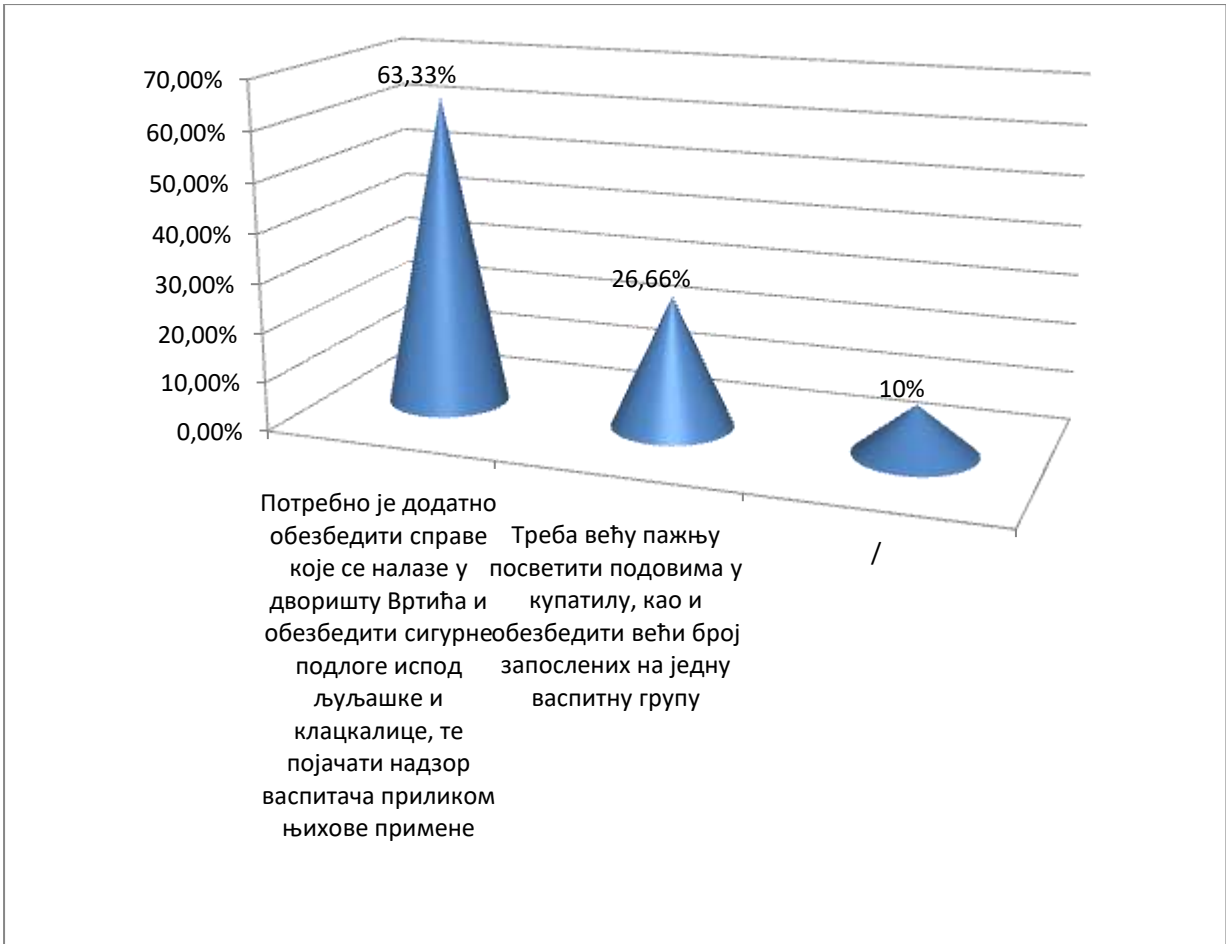
Табела бр. 23: Предлози родитеља за унапређење безбедносних мера

Када су у питању предлози за унапређење безбедносних мера, већина родитеља је дала сличне одговоре, те смо их сумирали и представили као два одговора.

Највећи број родитеља (63,33%) је истакао да је потребно додатно обезбедити справе које се налазе у дворишту вртића и обезбедити сигурне подлоге испод љуљашке и клацкалице, те појачати надзор васпитача приликом њихове примене.

Осморо родитеља (26,66%) је навело да треба већу пажњу посветити подовима у купатилу, као и да је неопходно обезбедити већи број запослених на једну васпитну групу.

Троје родитеља (10%) није дало предлоге за побољшање услова за безбедан боравак деце.

Графикон бр. 19: Предлози родитеља за унапређење безбедносних мера

11. Дискусија

У односу на постављени први задатак истраживања, а који је гласио: *Утврдити мишљење родитеља о условима боравка у вртићу*, резултати анкетања родитеља показују да су родитељи у највећој мери задовољни условима боравка у вртићу, те да Предшколску установу „Др Сима Милошевић“ у Земуну сматрају безбедним местом, где су све безбедносне мере предузете и редовно се примењују, а што је у складу са првом посебном хипотезом.

Други задатак истраживања: *Испитати мишљење родитеља које су то предности, а који недостаци окружења у ком деца бораве*, је испуњен, а хипотеза потврђена, јер смо добили такве резултате који говоре у прилог томе да је већина родитеља сагласна да је предност вртића пространо двориште, уређеност радне собе и безбедност просторних целина у оквиру радне собе, а недостатак уређеност ходника, тачније распоред намештаја који ће деци пружити несметано обување, изување, те одлагање ствари.

Трећи задатак је гласио: *Идентификовати предлоге родитеља за побољшање услова боравка деце у вртићу*, а резултати до којих смо дошли анализирањем одговора родитеља, допринели су потврђивању и треће истраживачке хипотезе, те већина родитеља сматра да је неопходно повећати број запослених на једну васпитну групу. Између осталог, родитељи су као предлог мера навели и појачан надзор васпитача приликом коришћења справа у дворишту, што је било и очекивано с обзиром на тренутну реконструкцију и уређивање дворишта вртића.

Истраживање које је спроведено пружа увид у то у којој мери је значајно подстицајно физичко окружење за несметан и целовит развој деце, те колико је важно да се спроведе све безбедносне мере. Такође, резултати до којих смо дошли указују и на одређене недостатке у погледу уређивања ентеријера и екстеријера, те сматрамо да ово истраживање може бити основа за преиспитивање сопствене праксе сваког васпитно-образовног радника.

12. Увођење промена у Предшколској установи „Др Сима Милошевић“ у Земуну

Како је истраживањем утврђено да, када је у питању безбедност пењалице и делова који је чине, већина родитеља (50%) се делимично слаже да је пењалица безбедна и да се редовно проверава исправност њених делова, да се већина родитеља (53,33%) уопште не слаже да су љуљашке на одговарајућој висини и да се испод њих налази безбедна подлога, као и да већина родитеља (60%) није задовољна ни клацкалицама које вртић поседује, те су истакли да се уопште не слажу да је клацкалица у складу са узрастом и да се приликом њеног коришћења у непосредној близини увек налазе васпитачи, одлучили смо да започнемо промене.

Најпре смо организовали родитељски састанак. Како смо већ сазнали, кроз анкетирање родитеља, које су то конкретне забринутости и примедбе, отворено и искрено смо рекли родитељима да ћемо у наредном периоду, са руководећим кадром разговарати о начинима побољшања безбедносних мера у дворишту вртића. Приликом разговора са директором вртића, као и руководиоцима објекта, заказан је састанак са инспекторима за безбедност, а у циљу идентификовања проблематичне зоне (пењалица, љуљашке и клацкалица).

На основу добијених информација, направили смо листу приоритетних промена и побољшања. Такође, проверили смо стање финансијских средства за предложене промене, те смо на наредном састанку разговарали са родитељима о томе да ли они могу финансијски да помогну промене у дворишту. Како су се сви родитељи сложили, прикупили смо новчана средства, али и одређени материјал за обогаћивање дворишта како би оно било подстицајно и изазовно, те у складу са *Основама програма*.

Љуљашке и клацкалице које су раније биле постављене у дворишту су склоњене, те је постављена заштитна гумена подлога која је издржљива, амортизира ударце и обезбеђује добру адхезију, што значи да подлога остаје на месту и спречава клизање или померање, што је важно за безбедност деце. Добра адхезија помаже у смањењу ризика од пада и повреда. Такође је постављена *љуљашка гнездо*, за коју су родитељи дали предлог да се постави. Обезбедили смо нове клацкалице, које су ниже од претходних који смо имали, такође се испод њих налази заштитна подлога и трудили смо се да, приликом сваког коришћења исте од стране деце, у непосредној близини борави васпитач, а у непосредној близини клацкалица и љуљашке, смештене су и две клупе.

Слика бр. 16: Увођење промена- заштитна подлога, нова љуљашка и нове клацкалице

Када је у питању пењалица, проверена сигурност моста, те је он додатно учвршћен. Као што смо претходно навели, двориште смо обогатили и разноврсним материјалима који осликавају концепцију нове *Основе програма*, те су родитељи учествовали у изради музичког зида од палета, направили су и кућицу која представља целину за осамљивање, те израдили и кухињу од палета која представља целину за симболичку игру.

Слика бр. 17: Музички зид

Слика бр. 18: *Простор за осамљивање*

Слика бр. 19: *Простор за симболичку игру*

У наредном периоду ћемо настојати да континуирано информишемо родитеље о могућим променама и активно их укључимо у процес увођења промена, а у циљу повећања и унапређења безбедносних мера у вртићу. Такође, тежићемо ка успостављању система редовних прегледа и одржавања дворишта, те подстицати родитеље да нам увек дају повратне информације које се тичу безбедности и функционалности дворишта. Сматрамо да овим приступом можемо постепено и ефективно унапређивати безбедност дворишта, истовремено ангажујући родитеље и стварајући осећај заједничког рада на побољшању окружења за децу.

ЗАКЉУЧАК

Безбедност деце у предшколској установи је од изузетне важности и обухвата широк спектар мера и пракси како би се осигурало да деца бораве у сигурном окружењу. Кључне тачке које се обично узимају у обзир укључују: редовну инспекцију просторија како би се открили потенцијални ризици као што су оштри предмети, електричне утичнице или неравни подови. Такође, правилно одржавање игралишта и опреме за игру.

Између осталог, безбедност подразумева и обуку особља за поступање у случају несрећа, пожара или других хитних ситуација како би се деца брзо и сигурно евакуисала, као и строге процедуре за идентификацију и контролу приступа особама које нису запослене у установи како би се спречио улазак неовлашћених особа.

Безбедност деце у вртићу обухвата и континуиран надзор над децом током свих активности како би се спречиле повреде или незгоде, те редовну комуникацију са родитељима о безбедносним мерама и праксама у установи како би се одржао висок ниво свести и заједнички ангажман на обезбеђивању безбедног окружења за децу. Имплементација ових мера помаже у осигурању да предшколска установа буде сигурно место за свако дете које у њој борави.

Улога васпитача у осигурању безбедности деце у предшколској установи обухвата стални надзор над децом током боравка, идентификацију потенцијалних опасности у простору, пружање прве помоћи у случају повреда, спровођење хигијенских стандарда приликом припреме хране, обуку за хитне ситуације и редовну комуникацију са родитељима о безбедносним мерама установе.

Васпитачи су такође одговорни за едукацију деце о безбедности и правилном понашању у различитим ситуацијама, као и за развој безбедносних протокола који се примењују свакодневно како би се осигурало сигурно окружење за све присутне. Васпитачи подстичу сигурносну свест међу децом кроз едукативне игре и активности, те пружају подршку и охрабрење у развијању самосталности и одговорног понашања у свакодневним ситуацијама.

Кроз теоријски део рада смо истакли основне мере и поступке који су потребни да се спроведу како би деца током боравка у Предшколској установи била безбедна. Такође смо тежили да документујемо већи део простора вртића и тиме потврдимо да су све безбедносне мере предузете.

Методолошким делом рада смо уједно и потврдили горе наведено, али из перспективе родитеља. Наиме, дошли смо до закључка да већина родитеља сматра да је Предшколска установа „Др Сима Милошевић“ безбедно место за боравак деце, као и да су све безбедносне мере преузете и редовно се примењују. Такође, могуће је извести закључак да је предност окружења у ком деца бораве пространо и безбедно двориште, безбедна и подстицајно опремљена радна соба, а да је недостатак распоред намештаја у ходнику вртића. Између осталог, родитељи су као предлог мера за побољшање услова боравка деце у вртићу изнели неопходност запослења већег броја васпитно-образовног кадра.

На основу добијених резултата истраживања, уведене су промене које се тичу безбедног боравка деце у дворишту. Организован је састанак са родитељима, где смо добили детаљнији увид у критичне зоне, разговарали са надлежнима, те приступили процесу увођења промена које су за циљ имале стварање безбедног и подстицајног окружења за боравак, учење и истраживање деце.

ЛИТЕРАТУРА

1. Брковић, А. (2011). *Развојна психологија*. Чачак: Регионални центар за професионални развој запослених у образовању.
2. Врањешевевић, Ј., Калези-Вигњевић, А., Златаровић, В., Коруга, Д., Јерковић, Д., Белензада, М., Лакићевић, О. (2019). *Вртић као сигурно и подстицајно окружење за учење и развој деце: приручник за васпитаче*. Београд: Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.
3. Живковић, М., Којовић, М. (2002). *Просторне и социолошке вредности нових стамбених насеља у Београду*. Београд: ЈУГИНУС.
4. Закон о основама система образовања и васпитања (2009). *Службени гласник Републике Србије*, број: 72/09 од 03.09.2009.
5. Јерковић, И., Зотовић, М. (2010). *Развојна психологија*. Нови Сад: Футура публикације.
6. Јелић, М. (2007). Стилски решавања међусобних сукоба ученика: валидност и поузданост скале. *Социјална мисао*, 55 (3), 155-168.
7. Јелић, М. (2015). *Педагошке импликације развијања социјалне компетентности деце и младих без родитељског старања*. Нови Сад: Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет.
8. Павловић-Бренеселовић, Д., Крњаја, Ж. (2017). *Каледоскоп: основе диверсификованих програма предшколског васпитања и образовања*. Београд: Институт за педагогију и андрагогију.
9. Пешикан, А., Антић, С. (2012). *Учење и развој на раним узрастима*. У А. Буцал (ур.), Стандарди за развој и рано учење деце раних узраста у Србији (стр. 85-108). Београд: Институт за психологију Филозофског факултета Универзитета у Београду.
10. Степановић, И. (2010). Одређење вршњачке интеракције и истраживање њене улоге у когнитивном развоју у контексту Пијажеовог и социо-културног приступа. *Психолошка истраживања*, 2, 219-240.
11. <https://pudrsimamilosevic.edu.rs/>

ПРИЛОЗИ

Прилог бр. 1: Упитник за родитеље

Поштовани родитељи,

Упитник који је пред Вама бави се питањем безбедности деце у вртићу. Молимо Вас да пажљиво прочитате и заокружите слово испред понуђених одговора који је у складу са Вашим мишљењем. Анкета је анонимна, а добијени подаци ће бити употребљени искључиво за потребе израде мастер рада.

Унапред хвала на сарадњи и указаном поверењу!

- 1. У табели која се налази пред Вама, уносећи знак „X“ истакните степен слагања са постављеним тврдњама. Тврдње се односе на безбедност делова екстеријера вртића које деца користе.**

Тврдње	У потпуности се слажем	Делимично се слажем	Уопште се не слажем
Степениште и рампа на улазу у вртић су увек очишћени, суви и безбедни.			
Капија се увек редовно затвара и интерфон уредно ради.			
Дворишни простор вртића је изазован за децу и заснован на природним материјалима, те омогућава деци да могу да конструишу, мењају и граде, да се осећају безбедно.			
Пењалица за децу (мост, кућица у склопу пењалице, вештачке стене, тобоган) је безбедна и редовно се			

проверава исправност сваког дела који чини пењалицу.			
Љуљашке су на одговарајућој висини и испод њих се налази безбедна подлога.			
Величина клацкалица је у складу са узрастом деце и приликом њеног коришћења у непосредној близини се увек налазе васпитачи.			

- 2. У табели која се налази пред Вама, уносећи знак „X“ истакните степен слагања са постављеним тврдњама. Тврдње се односе на безбедност делова ентеријера вртића које деца користе.**

Тврдње	У потпуности се слажем	Делимично се слажем	Уопште се не слажем
У радној соби су заштићене оштре ивице намештаја.			
Радна соба поседује ниске полице, полице у висини деце.			
Прозори у радној соби су обезбеђени решеткама.			
Утичнице у радној соби су заштићене и деца не могу да буду у директном контакту са истим.			
Грејна тела су заштићена и обезбеђена одговарајућим заштитним поклопцима.			
Подови у дечјим купатлима, која су у склопу радне собе, су увек суви.			
Умиваоници и тоалети постављени су у висини деце.			

Сва средства која деца користе (ликовни материјали, конструктори, играчке...) су безбедни за употребу и испуњавају задрватсвено-хигијенске захтеве.			
Ходник вртића је простран, намештај је добро распоређен и пружа могућност за несметано одлагање ствари, преобуку и презување деце.			

3. У којој мери сте упознати са променама и реорганизацијом ентеријера и екстеријера вртића у ком Ваше дете борави, а које су настале услед увођења нових *Основа програма Године узлета*?

- а) у великој мери сам упознат/а
- б) упознат/а сам, али површно
- в) нисам упознат/а

4. На који начин сте упознати са променама у простору вртића, а које су настале услед увођења нових *Основа програма Године узлета*?

- а) обавестили су ме васпитачи
  - б) видео/ла сам промене приликом довођења/одвођења деце
  - в) прочитао/ла сам на огласној табли
  - г) чуо/ла сам од других родитеља
  - д) _____
- (нешто друго, наведите)

5. Сматрате ли да су просторне целине у радној соби опремљене тако да пружају потпуну безбедност деце и висок степен заштите од повреда?

- а) да, сматрам да су просторне целине у радној соби опремљене тако да пружају потпуну безбедност деце и висок степен заштите од повреда
- б) нисам сигуран/а
- в) не сматрам да су просторне целине у радној соби опремљене тако да пружају потпуну безбедност деце и висок степен заштите од повреда

6. Коју врсту материјала, од понуђених, васпитачи најчешће користе у раду са децом?

- а) структурирани
- б) полуструктурирани
- в) неструктурирани

7. Да ли учествујете у доношењу/прикупљању материјала које ће деца користити?

- а) да, редовно учествујем
- б) понекад
- в) не учествујем

8. Какво је Ваше мишљење о односу броја деце у групи и броја васпитача?

- а) број деце у групама је одговарајући, у односу на број васпитача
- б) нисам сигуран/а
- в) васпитне групе би требало да имају мањи број деце, у односу на број васпитача

9. У којој мери сте задовољни свеукупном заштитом и безбедношћу деце током њиховог боравка у вртићу?

- а) у потпуности
- б) делимично
- в) нисам задовољан/а

10. Уколико сматрате да овим упитником није обухваћен неки од аспеката безбедности и да постоје разлози за побољшање услова за безбедан боравак деце, молимо Вас да то напишете у предвиђени простор.

Прилог бр. 2: Списак табела

Табела бр. 1: *Безбедност прилаза вртића*

Табела бр. 2: *Безбедност улаза вртића*

Табела бр. 3: *Дворишни простор вртића*

Табела бр. 4: *Безбедност пењалице*

Табела бр. 5: *Безбедност љуљашке*

Табела бр. 6: *Безбедност клацкалице*

Табела бр. 7: *Степен заштите оштрих ивица намештаја*

Табела бр. 8: *Висина полица у радној соби*

Табела бр. 9: *Безбедност прозора у радној соби*

Табела бр. 10: *Безбедност радне собе*

Табела бр. 11: *Заштићеност грејних тела*

Табела бр. 12: *Безбедност деце у купатилу*

Табела бр. 13: *Висина умиваоника и тоалета*

Табела бр. 14: *Безбедност материјала који деца користе*

Табела бр. 15: *Безбедност ходника*

Табела бр. 16: *Упознатост родитеља са променама ентеријера и екстеријера вртића*

Табела бр. 17: *Начин обавештености родитеља о променама у простору*

Табела бр. 18: *Мишљење родитеља о безбедности просторних целина радне собе*

Табела бр. 19: *Врста материјала која се користи у раду са децом*

Табела бр. 20: *Учешиће родитеља у набавци материјала*

Табела бр. 21: *Мишљење родитеља о односу броја деце и броја запослених*

Табела бр. 22: *Степен задовољства родитеља заштитом и безбедношћу вртића*

Табела бр. 23: *Предлози родитеља за унапређење безбедносних мера*

Прилог бр. 3: Списак графикана

Графикон бр. 1: *Безбедност прилаза вртића*

Графикон бр. 2: *Безбедност улаза вртића*

Графикон бр. 3: *Дворишни простор вртића*

Графикон бр. 4: *Безбедност пењалице*

Графикон бр. 5: *Безбедност љуљашке*

Графикон бр. 6: *Безбедност клацкалице*

Графикон бр. 7: *Степен заштите оштрих ивица намештаја*

Графикон бр. 8: *Висина полица у радној соби*

Графикон бр. 9: *Заштићеност грејних тела*

Графикон бр. 10: *Безбедност деце у купатилу*

Графикон бр. 11: *Безбедност ходника*

Графикон бр. 12: *Упознатост родитеља са променама ентеријера и екстеријера вртића*

Графикон бр. 13: *Начин обавештености родитеља о променама у простору*

Графикон бр. 14: *Мишљење родитеља о безбедности просторних целина радне собе*

Графикон бр. 15: *Врста материјала која се користи у раду са децом*

Графикон бр. 16: *Учешће родитеља у набавци материјала*

Графикон бр. 17: *Мишљење родитеља о односу броја деце и броја запослених*

Графикон бр. 18: *Степен задовољства родитеља заштитом и безбедношћу вртића*

Графикон бр. 19: *Предлози родитеља за унапређење безбедносних мера*

Прилог бр. 4: Списак слика

Слика бр. 1: *Изглед радне собе*

Слика бр. 2: *Изглед радне собе*

Слика бр. 3: *Дечји тоалети у склопу радне собе*

Слика бр. 4: *Дечји тоалети у склопу радне собе*

Слика бр. 5: *Сала за физичко васпитање*

Слика бр. 6: *Пењалица*

Слика бр. 7: *Љуљашке и клацкалице*

Слика бр. 8: *Противпожарни апарат*

Слика бр. 9: *Безбедносна сигнализација*

Слика бр. 10: *Безбедносна сигнализација*

Слика бр. 11: *Интерфон на улазу вртића*

Слика бр. 12: *Полице у висини деце и адекватни материјали и средства за коришћење*

Слика бр. 13: *Ормарић са комплетом за прву помоћ*

Слика бр. 14: *Заштићене (обезбеђене) утичнице*

Слика бр. 15: *Противклизна трака на степеништу*

Слика бр. 16: *Увођење промена- заштитна подлога, нова љуљашка и нове клацкалице*

Слика бр. 17: *Музички зид*

Слика бр. 18: *Простор за осамљивање*

Слика бр. 19: *Простор за симболичку игру*